

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА
ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

ТОШКЕНТ КИМЁ-ТЕХНОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

**“ТАСДИҚЛАНДИ”
Ўқув ишлари бўйича
проректор
доц. Т.Т. Сафаров**

“ _____ ” _____ 2019 й.

**“Менежмент ва Касб таълими” факультети
“Касб таълими” кафедраси**

асс. Икрамова К.А., асс. Таджибаева М.Р.

**“КАСБИЙ ФАОЛИЯТ ПСИХОЛОГИЯСИ”
фанидан амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича**

ЎҚУВ УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА

ТОШКЕНТ – 2019

Ушбу методик қўлланма “Касбий фаолият психологияси” фани бўйича ДТС ва ўқув дастурига мос ҳолда яратилган бўлиб, унда амалий машғулотларни замонавий таълим технологияларига асосланган ҳолда ташкил этиш методикаси ёритилган. Услубий қўлланма бакалавриат йўналишида таълим олаётган барча ТКТИ талабалари ва педагоглари учун мўлжалланган.

Тузувчилар: асс. Икрамова К.А.
асс. Таджибаева М.Р.

Такризчилар:

И.Алиев - Тошкент Архитектура қурилиш институти “Бино ва иншоотлар қурилиши” факултети декани., п.ф.н., доцент
Келдиёрова Г. -ТКТИ “Тиллар” кафедраси доценти

Ушбу услубий қўлланма Касб таълими кафедрасининг 2019 йил “ __ ” _____
№ __ -сонли мажлисида кўриб чиқилган ва факултет илмий кенгашига чоп этиш
учун тавсия этилган.

Касб таълими кафедраси мудир, доцент

Г.Ш. Арипова

Услубий қўлланма МКТФнинг 2019 йил “ __ ” _____ № __-сонли илмий-
услубий Кенгаши мажлисида кўриб чиқилган ва ТКТИнинг илмий-услубий
Кенгашига чоп этиш учун тавсия этилган.

**Факультет илмий-услубий
кенгаш раиси**

проф. Ғ.Х. Хамроқулов

Ушбу услубий қўлланма ТКТИнинг “ _____ ” _____ № _____-сонли
илмий-услубий Кенгаши мажлисида кўриб чиқилган ва чоп этиш учун тавсия
этилган

К И Р И Ш

“Касбий фаолият психологияси” ҳақли равишда табиатнинг олий маҳсули - инсоннинг маънавий-амалий шаклланиши, унинг шахс сифатида ривожланиши, комил инсон шаклланиш қонуниятларини, мутахассислик асосларини ўргатувчи устувор фанлардан бирига айланди.

Инсоният ўзлигини англашга янгича ёндашиш фақат унинг ўзига, жамиятга, табиатга муносабатларида эмас, балки унинг фаолиятида илмий-амалий, ислоҳий ўзгаришлар содир бўлиб, у янгича фикрлаш асосларини эгаллашга қадам қўйди.

Шу тариқа инсоният тараққиётида янги сифат ўзгаришлари юз бераётганининг шоҳиди бўлмоқдамиз. Педагогика.Психологиянинг методологик асосланишидаги ўзгаришларни талабалар яхши эгаллаб, янгича фикрлаш асосларини яхши эгаллашлари, бой тарихий-тарбиявий меросни ватанимиз ва хориж педагогларининг илғор тажрибаларини ўрганиб, замонавий маънавий-инсоний ва ижодий-маҳсулий сифатларни ўзларида шакллантиришлари лозим.

Шу боисдан, “Касбий фаолият психологияси” фани бўйича талабалар эгаллаган назарий билимларини мустаҳкамлаш ва чуқурлаштириш, шу асосида эгаллаган назарий ҳамда амалий билимларини кундалик касбий фаолиятларида тўғри қўллаш олишида амалий машғулотларни тўғри ташкил этиш муҳим ўрин тутди.

Мазкур услубий қўлланма бакалавр талабаларининг “Касбий фаолият психологияси” фани бўйича эгаллаган назарий билимларини мустаҳкамлаш учун асос бўлади.

Услубий қўлланма кириш, мундарижа ва амалий машғулотларни ўтиш бўйича келтирилган методик мажмуадан тузилган. Унинг умумий ҳажми 84 бетдан иборат бўлиб, ўқув дастури бўйича “Касбий фаолият психологияси” фанидан амалий машғулотлар учун ажратилган 36 соатга мўлжалланган.

Унда амалий машғулотлар учун яқка тартибда, гуруҳларга бўлинган ҳолда бажариладиган топшириқлар, олинган назарий билимларга асосланган ҳолда уларни мустаҳкамлаш, чуқурлаштириш ва мустақил таълим олишида хизмат қилиши мумкин бўлган тестлар, машқлар ва замонавий интерфаол методлар мажмуаси, уларни бажаришга доир кўрсатмалар келтирилган.

Мазкур услубий қўлланма талабаларга, бўлажак педагогларни таълим-тарбия ишларини тўғри ташкил этишларида муҳим роль ўйнайди деган умиддамиз.

АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАР МАВЗУЛАРИ

Мавзулар номи		Бети
1	Касбий фаолият психологияси фанининг предмети ва ривожланиш босқичлари	
2	Шахс психологиясига оид психологик тестлар (ташқи дунёга мослашувчанликни аниқлаш тести, шахс ички имкониятларини аниқлаш тести)	
3	Шахснинг билиш жараёнлари ва касбий ривожлантиришга оид машқлар (Сезги, диққат, хотира, идрок).	
4	Шахснинг билиш жараёнлари ва касбий ривожлантиришга оид машқлар (тафаккур, нутқ, тасаввур).	
5	Шахснинг касбий фаолияти учун зарур бўлган психологик хусусиятларини аниқлаш усуллари.	
6	Касбий мулоқот психологиясига оид тестлар. Коммуникатив қобилиятларни аниқлаш усуллари.	
7	Шахснинг хиссий иродавий хусусиятларини аниқлаш тестлари (ўспиринлик ёшининг психологик хусусиятлари ва уларни шакллантиришга оид тестлар).	
8	Шахснинг индивидуал-психологик хусусиятларини ўрганиш методикаси. Темпераментни аниқлаш усуллари. Шахс характерини аниқлаш тестлари (психогеометрик шакллар ва шахс характери).	
9	Касбий фаолиятни баҳолаш ва раҳбарлик қобилиятининг психологик компонентлари.	
10	Касб таълими жараёни. Ўзбекистонда узлуксиз таълим тизими. “Таълим тўғрисида”ги ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури” тўғрисидаги қонунларни ўрганиш.	
11	Ривожланган хорижий мамлакатларда таълим-тарбия (Таълим турларини таққослаш).	
12	Фанни ўқитишда илғор педагогик технологиялардан фойдаланиб “Синквейн”, “Кластер”, “Венн” диаграммаси методларини ўрганиш.	
13	Касбий тарбияда шахс ривожланиши ва унга таъсир этувчи асосий омиллар (биологик, ижтимоий омиллар).	
14	Касбий фаолиятда тарбия жараёни. Тарбия методлари.	
15	Оила психологияси. Ижтимоий оила асослари (Оила турларини ўрганиш).	
16	Шарқ мутафаккирларининг оила хусусида психологик-педагогик қарашлари.	
17	Меҳнат психологияси.	
18	Муҳандислик психологияси.	

1- МАВЗУ.

Касбий фаолият психологияси фанининг предмети ва ривожланиш босқичлари

Талабаларда касбий фаолият психологиясининг ижтимоий гуманитар фан сифатида эканлиги ҳақидаги тасаввурларни ҳосил қилиш, талабаларга психология фанининг объекти, предмети, мақсад ва вазифалари ҳақида тушунча бериш. Касбий фаолият психологияси фанининг ижтимоий гуманитар фанлар билан боғлиқлик ва фарқли жиҳатларини қиёслаб олишга ўргатиш. Касбий фаолият психологияси фанининг муҳим вазифаларидан бири одам психик фаолиятининг қонуниятларини очиқ беришдан иборат эканлиги ҳақида тушунча бериш.

Амалий машғулот олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони:</i> 20-25 нафар	<i>Вақти:</i> 2 соат
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Психология ва психика ҳақида умумий тушунча 2. Касбий фаолият психологиянинг асосий методлари. 3. Касбий фаолият психологиясининг фанлар тизимида тугган ўрни. Психологиянинг тармоқлари.
<i>Ўқув машғулоти мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
- мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустақамлаб, чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш. - Гуруҳларда ишлаш кўникмасини ҳосил қилади ва ривожлантиради.	- Касбий фаолият психологияси фани, унинг предмети, ҳамда ўқитишдан кўзда тутилган асосий мақсадлар хусусида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Психологиянинг фанлар тизимидаги аҳамиятини очиқ беради. - Психологиянинг тармоқлари ҳақида фикрлар билдиради.
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

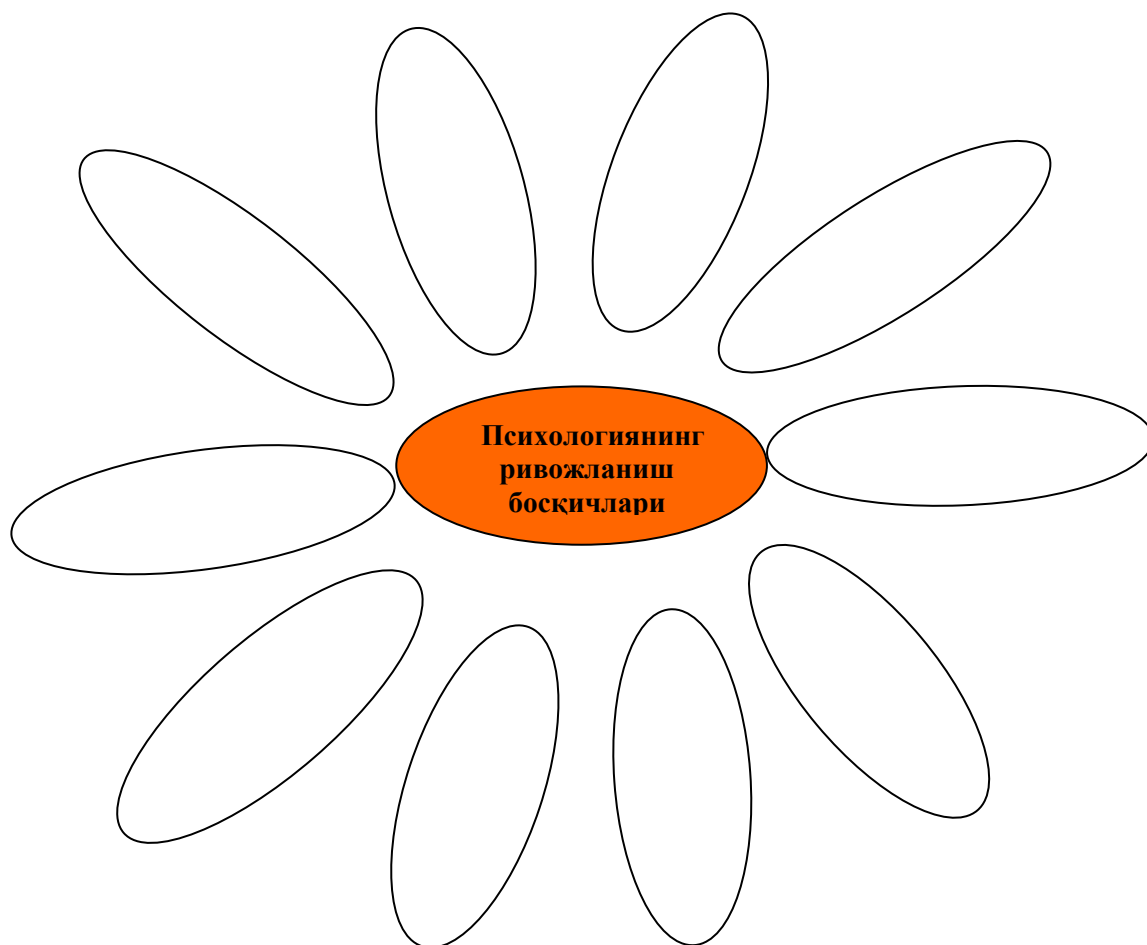
Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради
	2. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Психологиянинг ривожланиш босқичлари”ни “Мойчечак” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, “Кластер” тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (2-илова)	Тинглайдилар ва топши-рикни бажарадилар
	3. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Психология”, “Шахс” ва “Ривожланиш” тушунчаларига “Синквейн” тузиш топширилади. Аввал, “Синквейн” тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (3-илова)	Тинглайдилар ва топши-рикни бажарадилар
	4. Гуруҳдаги ҳар бир талабага “Т-схемаси” методи асосида тарқатма материаллар тарқатилади ва ҳар бир талабадан топширикни ечишлари сўралади (4-илова)	Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар
	5. 2 та талаба доскада «Психологиянинг тармоқлари» ни мустақил бажарадилар. (5-илова).	Ҳар бир талаба топширикни бажарадилар, баҳс-мунозара
	6. Талабалар билимини мустаҳкамлаш мақсадида занжир методи қўлланилади. (6-илова)	юритадилар, хулоса
	7. Натижаларни текширади, талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолайди	чиқарадилар ва баҳолайдилар
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топширик беради.	Ёзадилар

Блиц сўров саволлари

№	Саволлар	Жавоблар
1	Касбий фаолият психологияси фани нимани ўрганади?	
2	Психологиянинг луғавий маъноси нима?	
3	Психика деб нимага айтилади?	
4	Психологиянинг тармоқлари қайсилар?	
5	Психологиянинг соҳаларини сананг.	

“Психологиянинг ривожланиш босқичлари”ни “Кластер” усули орқали ёритинг

3-илова

“Синквейн” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Ўқитувчи талабаларга мавзуга оид тушунча, жараён ёки ҳодиса номини беради.
2. Талабалардан улар ҳақидаги фикрларини қисқа кўринишда ифодалашлари сўралади. Яъни, шеърга ўхшатиб 5 қатор маълумотлар ёзишлари керак бўлади. У қуйидаги қоидага асосан тузилиши керак:
 - 1-қаторда мавзу бир сўз билан (одатда от билан) ифодаланади.
 - 2-қаторда мавзуга жуда мос келадиган иккита сифат берилади.
 - 3-қаторда мавзу 3та ҳаракатни билдирувчи феъл билан фойдаланилади.
 - 4-қаторда темага доир муҳокама этувчиларнинг ҳиссиётини ифодаловчи жумла тузилади. У тўрт сўздан иборат бўлади.
 - 5-қаторда мавзунини моҳиятини ифодаловчи битта сўз берилади. У мавзунинг синоними бўлади.

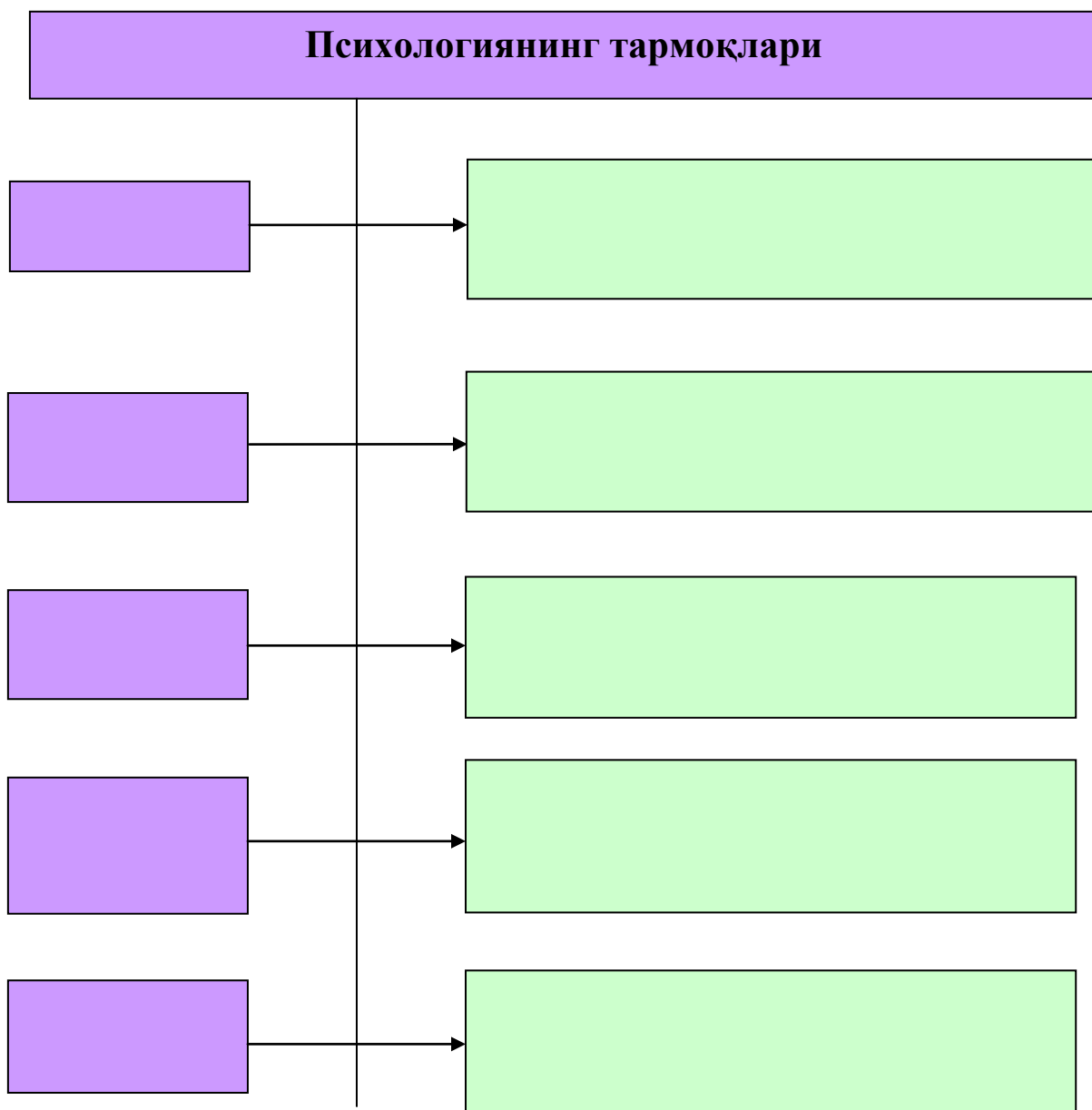
“Психология”, “Шахс” ва “Ривожланиш” тушунчаларига Синквейн тузинг.

4-илова

T-чизмалар, T-чизма мунозара вақтида қўшалок жавоблар (йўқ тарафдор қарши) ёки таққослаш-зид жавобларни ёзиш учун универсал график органайзер ҳисобланади. Масалан, психологияга берилган таърифни, таққослаш-зид тамойилига асосланиб ёзиш мумкин.

T-схема жадвали асосида психологияга таъриф беринг.

Психология	Психика

“Чалкаштирилган мантиқий занжирлар кетма-кетлиги” интерфаол методи.

Бунда дастлаб ўқитувчи психиканинг намоён шакллари ва уларнинг ўзаро боғлиқлигини доскага чалкаштирилган ҳолда ёзиб қўяди. Сўнгра улардан мазкур шаклларнинг қайси гуруҳига киришига қараб, психик жараёнлар, психик ҳолатлар ва шахснинг хусусиятларини айтади.

Сезгилар Идрок Диққат Емоциялар эътиқодлилик бардамлик тетиклик апатия қизиқувчанлик хайратланиш ишончлилик ижодий руҳланиш йўналишлар темперамент характер қобилиятлар Нутқ	эмоциялар эътиқодлилик бардамлик тетиклик апатия қизиқувчанлик хайратланиш ишончлилик ижодий руҳланиш иктидор ақлий салоҳият хулқ мотивацияси иш услуги масъулият Хотира Тафаккур Хаёл
--	--

ПСИХИК ЖАРАЁНЛАР	ПСИХОЛОГИК ХОЛАТЛАР	ШАХСНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ

ХУЛОСА.

Юқорида билдирилган фикрлардан келиб чиқиб шуни хулоса қилиб айтиш мумкинки ҳар бир педагог педагогиканинг сўнги ютуқларидан хабардор бўлиши, педагогик маҳоратга эга бўлиши, талабаларни билим, кўникма ва малакаларини оширишда хизмат қиладиган педагогик технологиялари ва методларини билиши ҳамда амалда қўлла олиши керак. Бу эса ҳар бир педагогнинг машғулотларини қизиқарли ва самарали бўлишига, ўз олдига қўйган мақсадларига эришишни таъминлайди. Ўшандагина биз ҳар жихатдан етук, баркамол шахсни, рақобатбардош кадрларни тайёрлай оламиз ва биз педагоглар ҳам бошқа ривожланган демократик давлатлардаги кадрлар билан бемалол рақобат қила оламиз. Ҳозирда давлатимизнинг ўз олдига қўйган асосий вазифаларидан бири ҳам шу масаладир.

Адабиётлар:

1. И.А.Каримов “Юксак маънавият енгилмас куч” Т. 2008й.
2. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга.қурамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017й.
3. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъ минлаш- юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”,2017 й.

4. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
5. Андреева Г.М. Социальная психология. М., Аспект пресс, 1999.
6. Давлетшин М. ва б. Психология: Изохли лугат. Т., Ўқитувчи, 1998.
7. Каримова В. Ижтимоий психология. Т., «Ўқитувчи», 1994.
8. Каримова В., Акромова Ф. Психология. Т, 2000.
9. Ғозиев Е. Интеллект психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
10. Ғозиев Е. Психология. Т, «Ўқитувчи», 1994.
11. Ғозиев Е. Тафаккур психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
12. www.bilim.uz.
13. www.edu.uz - Вазирлик сайти
14. www.ziyoedu.uz - Вазирлик сайти

2- МАВЗУ.

Шахс психологиясига оид психологик тестлар (ташқи дунёга мослашувчанликни аниқлаш тести, шахс ички имкониятларини аниқлаш тести)

Талабаларда шахс, индивид, индивидуаллик тушунчалари ҳақидаги тасаввурларни ҳосил қилиш, талабаларга “Шахс ривожда биологик ва ижтимоий омиллар” ҳақида тушунча бериш. Шахсга тааллуқли бўлган энг муҳим тасниф ҳам унинг жамиятдаги мураккаб ижтимоий муносабатларга бевосита алоқадорлик ижтимоий фаолиятга нисбатан ҳам объект ҳам субъект бўлишлиги ҳақида тушунча бериш. Шахс диогностикаси, шахс ички имкониятлари, оилавий ҳаётни ўрганишга оид психологик тестлар ечилади.

Амалий машғулотни олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони: 20-25 нафар</i>	<i>Вақти: 2 соат</i>
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Шахс ҳақида тушунча. 2. Шахснинг психологик хусусиятлари 3. Шахснинг эҳтиёжлари 4. “Мен” Концепцияси.
<i>Ўқув машғулотни мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
- мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустаҳкамлаб, чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш. - Гуруҳларда ишлаш кўникмасини ҳосил қилади ва ривожлантиради.	- “Шахс” тушунчаси психологияда энг кўп қўлланиладиган тушунчалар сирасига кириши хусусида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Шахснинг ижтимоийлиги, онги, ўз-ўзини англаши, аниқ мақсад сари интилиш эҳтиёжлари, эътиқоди, идеали ва дунёқараш кабиларни очиб беради. - “Мен” - образининг ижтимоий психологик аҳамияти ҳақида фикрлар билдиради
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи.	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар

(10 минут)	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
I. Асосий босқич (60 минут)	<p>1. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)</p> <p>2. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Усул” сўзини “Кластер” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, “Кластер” тузиш қоидабини талабаларга тушунтиради (2-илова)</p> <p>3. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Кузатиш”, “Сўров” ва “Тест” тушунчаларига “Синквейн” тузиш топширилади. Аввал, “Синквейн” тузиш қоидабини талабаларга тушунтиради (3-илова)</p> <p>4. Гуруҳдаги ҳар бир талабага “Тушунчалар таҳлили” методи асосида тарқатма материаллар тарқатилади ва ҳар бир талабадан ўз фикрини баён этиш сўралади (4-илова) натижаларни текширади, талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолайди.</p>	<p>Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради</p> <p>Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар</p> <p>Ҳар бир талаба топши-риқни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар</p>
III. Яқуний босқич (10 минут)	1. Ишга яқун ясайди. Талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради. Оилавий ҳаётни ўрганишга оид психологик тестлар тузиб келиш уйга топширилади.	Уйда бажарадилар

1-илова

Блиц сўров саволлари

№	Саволлар	Жавоблар
1	Шахсга психологик таъриф беринг.	
2	Шахснинг психологик хусусиятлари деганда нималарни тушунаси?	
3	Шахснинг психологик сифатлари, малака ва одатлар ўртасидаги фарқларни тушунтиринг.	
4	Шахснинг эҳтиёжларини тавсифланг.	
5	«Мен» Концепциясига изох беринг.	
6	Рефлексия тушунчаси нимани англатади?	

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Топшириқни диққат билан ўқиб чиқинг.
2. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
3. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
4. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.
5. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.
6. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.

“Усул” сўзини “Кластер” усулида ёритиб беринг.

“Синквейн” методини амалга ошириш босқичлари:

Ўқитувчи талабаларга мавзуга оид тушунча, жараён ёки ҳодиса номини беради. Талабалардан улар ҳақидаги фикрларини қисқа кўринишда ифодалашлари сўралади. Яъни, шеърга ўхшатиб 5 қатор маълумотлар ёзишлари керак бўлади. У қуйидаги қоидага асосан тузилиши керак:

1-қаторда мавзу бир сўз билан (одатда от билан) ифодаланади.

2-қаторда мавзуга жуда мос келадиган иккита сифат берилади.

3-қаторда мавзу 3та ҳаракатни билдирувчи феъл билан фойдаланилади.

4-қаторда темага доир муҳокама этувчиларнинг ҳиссиётини ифодаловчи жумла тузилади. У тўрт сўздан иборат бўлади.

5-қаторда мавзунинг моҳиятини ифодаловчи битта сўз берилади. У мавзунинг синоними бўлади.

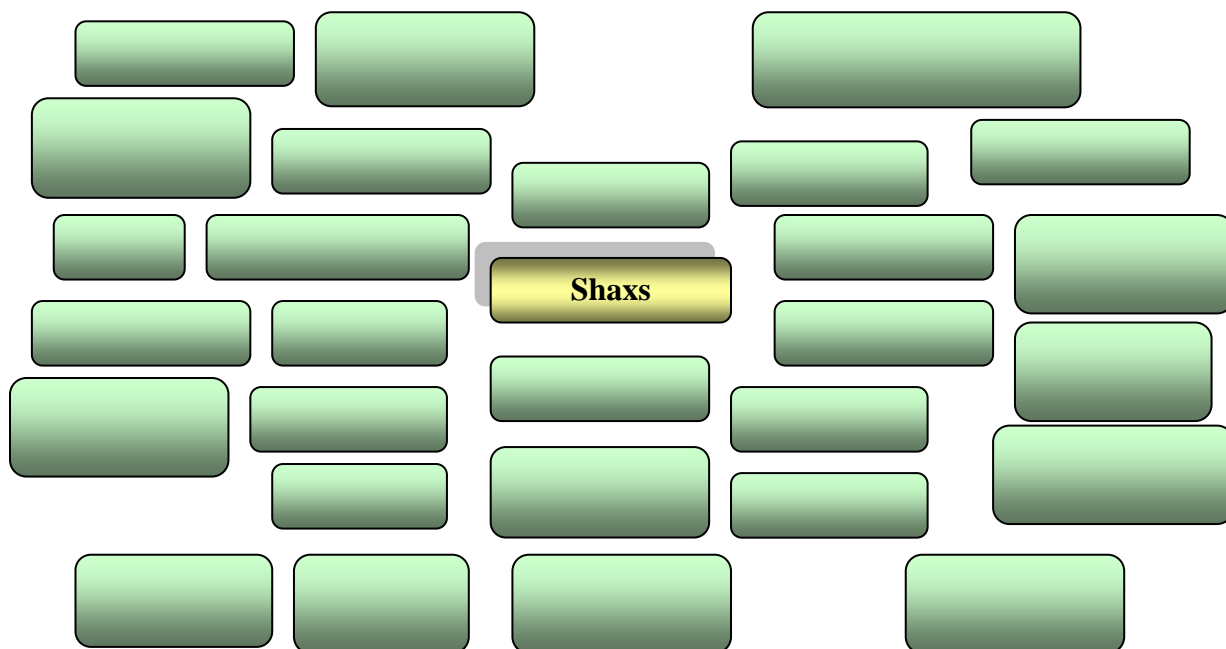
“Кузатиш”, “Сўров” ва “Тест” тушунчаларига “Синквейн” тузинг.

“Тушунчалар таҳлили” методини амалга ошириш тартиби:

Жадвал кўринишида бир томонига мавзуга тегишли тушунчалар келтирилган тарқатма материал талабаларга берилади ва улардан ушбу тушунчаларни изоҳини ёзишлари сўралади.

Қуйида келтирилган таянч ибораларни изоҳланг.

№	Таянч сўзлар	Таърифи, изоҳи
1	Шахс	
2	Хомо Сайпенц	
3	Онг	
4	Индивид	
5	Эҳтиёж	
6	Идеал	
7	Образ	
8	Рефлексия	
9	«Мен»	
10	Рухият	

Тест саволлари намунаси

1. Шахснинг индивидуал психик хусусиятларига нималар киради?

Фаолият, муомала, жамоа
 Дикқат, сезги, идрок
 *Темперамент, характер, қобилият
 Ирода, тафаккур ва хиссиёт.

2. Шахснинг ўз- ўзини тарбиялаш омиллари қайси қаторда тўғри келтирилган?

Қатъийлик ,Мустақиллик,Дадиллик
 Эҳтиёж, малака, одатлар, ўз-ўзи билан мулоқот
 *Ўз- ўзини баҳолаш, ўз-ўзи билан мулоқот, ўз-ўзини ишонтариш ва х.к.з

3. Психология фани нимани ўрганеди?

Инсоннинг шахсий қизиқишини
 *Психик жараёнларни, шахс индивидуал хусусиятларини
 Кишиларнинг психик хусусиятларини
 Шахснинг хусусиятларини, ҳолатларини

4. Ижтимоий ва шахслараро муносабатларнинг маҳсули, онгли фаолиятнинг субъекти нима?

Тасаввур
 Хотира
 Нутқ
 *Ш а х с

ХУЛОСА.

Юқорида билдирилган фикрлардан келиб чиқиб шуни хулоса қилиб айтиш мумкинки, Ўқувчиларни мустақил Ўзбекистонимизнинг билимдон етук авлодини тайёрлашда ёшларнинг индивидуал психологик ва ёш хусусиятларини билиши, психологик ҳолатларини тушуниб, юрагига йўл топа билмоғи каби муҳим педагогик қобилиятларга эга бўлишида психология фанларини эгаллашнинг аҳамияти муҳимдир. Психология фанининг олдида турган асосий мақсад ўқувчиларни ўрта махсус таълимда ҳозирги замон психологларини илмий ёндашишлари билан шунингдек турли ёшдаги инсонларда ўқиш жараёнида шахс фазилатларини шакллантириш қонуниятлари ҳамда касбий малакаларини эгаллаш хусусиятлари билан таништиришдир ва бу борада ҳар бир педагог педагогиканинг сўнгги ютуқларидан хабардор бўлиши, педагогик маҳоратга эга бўлиши, талабаларни билим, кўникма ва малакаларини оширишда хизмат қиладиган педагогик технологиялари ва методларини билиши ҳамда амалда қўлла олиши керак.

Адабиётлар:

1. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамыз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017й.
2. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамыз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
3. Бадмаев Б.С. Психология: как ее изучит и усвоит. М., Учебная литература, 1997.
4. Давлецхин М. ва б. Психология: Изохли лугат. Т., Укитувчи, 1998.
5. Каримова В. Ижтимоий психология. Т., «Укитувчи», 1994.
6. Каримова В., Акромова Ф. Психология. Т, 2000.
7. Ғозиев Е. Интелект психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
8. Ғозиев Е. Психология. Т, «Ўқитувчи», 1994.
9. Ғозиев Е. Тафаккур психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
10. www.bilim.uz.
11. www.edu.uz - Вазирлик сайти
12. www.ziyoedu.uz - Вазирлик сайти

3- МАВЗУ.

Шахнинг билиш жараёнлари ва касбий ривожлантиришга оид машқлар (Сезги, диққат, хотира, идрок).

Талабаларда диққатда онгнинг воқеликка нисбатан танлаб муносабатда бўлиши хусусияти намоён бўлиши ҳақида тушунча бериш. Психологияда сезгиларимизнинг, идрокимизнинг, тасаввуримиз бизга теварак- атрофдаги нарса ва ходисалар ҳақида дастлабки ахборотларни етказиб турувчи каналлар бўлиб хизмат қилиши ҳақида тушунча бериш.

Амалий машғулоти олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони: 20-25 нафар</i>	<i>Вақти: 2 соат</i>
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқларни бажаришга асосланган машғулоти
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Диққат турлари ва асосий хусусиятлари. 2. Сезиш жараёнлари ҳақида умумий тушунча 3. Хотира жараёнларининг характеристикаси 4. Идрокнинг хусусиятлари ва турлари
<i>Ўқув машғулоти мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
- мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустаҳкамлаб, чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш. - Гуруҳларда ишлаш кўникмасини ҳосил қилади ва ривожлантиради.	- Психологияда билиш жараёнлари ва уларнинг моҳияти хусусида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Диққат ҳар қандай шахс учун ва киши фаолиятининг барча турлари хусусидаги фикрларни тушунтириб беради; - Сезги органларининг организмдаги ўрнининг ахамиятини очиқ беради. - Тафаккурнинг турлича қирралари ҳақидаги фикрларни билдиради
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт -шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулоти мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Кичик гуруҳларда ишлаш методикаси ва	Тинглайдилар

	шу асосида ўқув жараёнини амалга ошириш тушунтирилади (1-илова)	
II. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Тезкор-сўров” усули орқали савол жавоб ўтказилади (2-илова) 2. Талабаларнинг фикрини умумлаштириб, уларни 3 та кичик гуруҳларга бўлади. 3. Ҳар гуруҳ ичидан 3 та лидер танланади. 4. Мавзу бўйича олдиндан тайёрлаб қўйилган топшириқлар гуруҳларга тарқатилади (3-илова) 5. Гуруҳлар фаолиятини ташкил қилишга ёрдам беради, кузатади, йўналтиради, йўл-йўриқлар кўрсатади	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради Кичик гуруҳларга бўлинади Ҳар бир талаба ўзи бириктирилган кичик гуруҳда аъзолар билан ҳамкорликда топшириқни бажарадилар
	6. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хатокамчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди. 7. Ҳар бир гуруҳга “Билиш жараёнлари”ни “Кластер” усули ёрдамида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб “Кластер” ишлаб чиқиш қондасини талабаларга тушунтиради (4-илова). 8. Натижаларни текширади, гуруҳларга топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолаш мезонлари билан таништиради.	Ҳар бир гуруҳ топшириқни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради. БББ усули уйга вазифа қилиб берилади. (5-илова)	Ёзадилар

1-илова

Кичик гуруҳларда ишлаш қондаси

1. Талабалар ўтилган мавзулар бўйича етарли назарий билимларга эга бўлиши зарур.
2. Амалий топшириқлар мазмуни аниқ, тўла бўлиши лозим.
3. Амалий топшириқлар мазмуни режалаштирилган вақтга мос бўлиши зарур.
4. Топшириқ бажариш жараёнида талабалар мустақил ва эркин фикрлашлари учун имконият яратилиши зарур.
5. Топшириқ бажариш юзасидан керакли кўрсатмалар олдиндан зарур.

2-илова

“Тезкор-сўров” усулига саволлар намунаси

№	Саволлар	Жавоблар
1	Билиш жараёнларига таъриф беринг.	

2	Диққат турлари неча хил бўлади?	
3	Сезиш жараёнига таъриф беринг?	
4	Идрок қилиш неча турга бўлинади?	
5	Хотира процесси нималардан иборат?	
6	Тафаккур турларини сананг	
7	Хаёл неча турларга бўлинади?	
8	Тасаввур инсон ҳаётида қандай аҳамият касб этади?	

3-илова

1-гурӯҳга топширик

1. Қуйида берилган тест топшириқларини ечинг.

1. Диққат неча турларга бўлиниб ўрганилади, улар қайсилар?

(жавоб: Ихтиёрий ва ихтиёрсиз)

2. Билиш жараёнлари нималардан иборат?

А. Мия, тафаккур, хаёл, бронхлар, ўпка;

Б. Сезги, ўпка, идрок, хаёл тасаввур;

С. Диққат, сезги, идрок, хотира, тафаккур, хаёл, нутқ;

Д. Нутқ, хаёл қизилўнгач, сезги, тафаккур, ўпка;

(жавоб: С)

3. Тафаккур турларини сананг. (жавоб: оғзаки, ёзма)

2-гурӯҳ гурӯҳга топширик

1. Қуйида берилган тест топшириқларини ечинг.

1. Ташқи қўзғатувчиларнинг қайси сезги органларимизга узлуксиз таъсир кўрсатиши туфайли сезги вужудга келади. (жавоб: кўз, кулоқ, бурун, тери ва х.к.)

2. Адаптация бу-?

А. Одам организми ҳар қандай шароитда ҳам ташқи муҳит ўзгаришлари ва таъсиротларига мослашиши, кўникиши

Б. Одам организми фақат бир шароитда ташқи муҳит ўзгаришларига кўникиши

С. Одам организми иссиқ шароитда ҳам ташқи муҳит ўзгаришларига мослашиши

Д. Одам организми совуқ шароитда ҳам ташқи муҳит таъсиротларига кўникиши.

(жавоб: А)

3. Тасаввур инсон ҳаётида қандай аҳамият касб этади? (жавоб: оғзаки, ёзма)

3-гурӯҳга топширик

Қуйида берилган тест топшириқларини ечинг.

1. Хотира процесслари нималардан иборат?

(жавоб: Эсга олиш, эсда сақлаш, ёдлаш, қайтадай эсга тушириш, унитиш, таниб ола билиш)

2. Инсонга бошқа табиат мавжудотларидан фарқ сифатида қайси билиш жараёни олий деб берилган?

А. Сезги

Б. Диққат

С. Хаёл

Д. Тафаккур

(жавоб: Д)

3. Нутқ ўзининг хусусиятига ва бажарадиган вазифаларига қараб асосан неча турга бўлинади? (жавоб: оғзаки, ёзма)

4-илова

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Топшириқни диққат билан ўқиб чиқинг.
2. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
3. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
4. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.
5. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.
6. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.
7. “Билиш жараёнлари”ни “Кластер” усули ёрдамида ёритиб беринг.

5 – илова

БББ усули

<i>Биламан</i>	<i>Билишни ҳоҳлайман</i>	<i>Билиб олдим</i>
Билиш жараёнларини	Хаёл турларини, хотира материалининг муҳим қисмини, диққатнинг асосий хусусиятларини	Диққат турларини, тафаккурнинг индивидуал хусусиятларини, одамда сезги ҳосил бўлишини нималарга боғлиқ эканлигини.

ХУЛОСА.

Юқорида билдирилган фикрлардан келиб чиқиб шуни хулоса қилиб айтиш мумкинки, ҳар бир педагог педагогиканинг сўнги ютуқларидан хабардор бўлиши, педагогик маҳоратга эга бўлиши, талабаларни билим, кўникма ва малакаларини оширишда хизмат қиладиган педагогик технологиялари ва методларини билиши ҳамда амалда қўлла олиши керак. Бу эса ҳар бир педагогнинг машғулотларини қизиқарли ва самарали бўлишига, ўз олдига қўйган мақсадларига эришишни таъминлайди. Ўшандагина биз ҳар жиҳатдан етук, баркамол шахсни, рақобатбардош кадрларни тайёрлай оламиз ва биз педагоглар ҳам бошқа ривожланган демократик давлатлардаги кадрлар билан бемалол рақобат қила оламиз. Ҳозирда давлатимизнинг ўз олдига қўйган асосий вазифаларидан бири ҳам шу масаладир.

Адабиётлар:

1. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга.қурамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017й.
2. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
3. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъ минлаш- юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”,2017 й.
4. Каримов И. А. “Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
5. Каримова В. Ижтимоий психология. Т., «Ўқитувчи», 1994.
6. Каримова В., Ақромова Ф. Психология. Т, 2000.
7. Ғозиев Е. Интеллект психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
8. Ғозиев Е. Психология. Т, «Ўқитувчи», 1994.
9. Ғозиев Е. Тафаккур психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
10. www.bilim.uz.

4-МАВЗУ.

Шахнинг билиш жараёнлари ва касбий ривожлантиришга оид машқлар (тафаккур, нутқ, тасаввур).

Талабаларда диққатда онгнинг воқеликка нисбатан танлаб муносабатда бўлиши хусусияти намоён бўлиши ҳақида тушунча бериш. Психологияда сезгиларимизнинг, идрокимизнинг, тасаввуримиз бизга теварак- атрофдаги нарса ва ходисалар ҳақида дастлабки ахборотларни етказиб турувчи каналлар бўлиб хизмат қилиши ҳақида тушунча бериш. Тафаккур жараёнларининг характеристикаси. Нутқ ҳақида умумий тушунча. Тасаввур турлари, хаёл.

Амалий машғулот олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони: 20-25 нафар</i>	<i>Вақти: 2 соат</i>
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқларни бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Шахсни ижтимоий борлиқни билиши. 2. Тафаккур жараёнларининг характеристикаси. 3. Нутқ ҳақида умумий тушунча. 4. Тасаввур турлари, хаёл.
<i>Ўқув машғулоти мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
<ul style="list-style-type: none"> - мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустаҳкамлаб, чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш. - Гуруҳларда ишлаш кўникмасини ҳосил қилади ва ривожлантиради. 	<ul style="list-style-type: none"> - Психологияда билиш жараёнлари ва уларнинг мохияти хусусида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Тафаккур жараёнларининг характеристикаси хусусидаги фикрларни тушунтириб беради; - Нутқ ҳақида умумий тушунчаларнинг мазмунини очиб беради. - Тасаввур турлари, хаёл ҳақидаги фикрларни билдиради.
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт -шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Профтор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Талабаларни машғулот жараёнидаги	Саволларга тезкорлик

II. Асосий босқич (60 минут)	фаоллигини ошириш мақсадида “Тезкор-сўров” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)	билан жавоб қайтаради
	4. Ҳар бир гуруҳга “Билиш жараёнлари”ни “Кластер” усули ёрдамида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб “Кластер” ишлаб чиқиш қондасини талабаларга тушунтиради (2-илова). 5. Натижаларни текширади, гуруҳларга топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолаш мезонлари билан таништиради.	Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади
III. Яқуний босқич (10 минут)	1. Ишга яқун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради. БББ усули уйга вазифа қилиб берилади. (3-илова)	Ёзадилар

1-илова

“Тезкор-сўров” усулига саволлар намунаси

№	Саволлар	Жавоблар
1	Билиш жараёнларига таъриф беринг.	
2	Тафаккур турларини сананг	
3	Хаёл неча турларга бўлинади?	
4	Тасаввур инсон ҳаётида қандай аҳамият касб этади?	

2-илова

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Топшириқни диққат билан ўқиб чиқинг.
2. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
3. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
4. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.
5. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.
6. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.
“Нутқ турлари”ни “Кластер” усули ёрдамида ёритиб беринг.

3-илова

ХУЛОСА.

Юқорида билдирилган фикрлардан келиб чиқиб шуни хулоса қилиб айтиш мумкинки, ҳар бир педагог педагогиканинг сўнги ютуқларидан хабардор бўлиши, педагогик маҳоратга эга бўлиши, талабаларни билим, кўникма ва малакаларини

оширишда хизмат қиладиган педагогик технологиялари ва методларини билиши ҳамда амалда қўлла олиши керак. Бу эса ҳар бир педагогнинг машғулотларини қизиқарли ва самарали бўлишига, ўз олдига қўйган мақсадларига эришишни таъминлайди. Ўшандагина биз ҳар жихатдан етук, баркамол шахсни, рақобатбардош кадрларни тайёрлай оламиз ва биз педагоглар ҳам бошқа ривожланган демократик давлатлардаги кадрлар билан бемалол рақобат қила оламиз. Ҳозирда давлатимизнинг ўз олдига қўйган асосий вазифаларидан бири ҳам шу масаладир.

Адабиётлар:

1. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курашимиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017й.
2. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо эташимиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
3. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш- юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й.
4. Каримов И. А. “Ўзбекистон ХХ1 асрга интилоқда”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
5. Каримова В. Ижтимоий психология. Т., «Ўқитувчи», 1994.
6. Каримова В., Ақромова Ф. Психология. Т, 2000.
7. Ғозиев Е. Интеллект психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
8. Ғозиев Е. Психология. Т, «Ўқитувчи», 1994.
9. Ғозиев Е. Тафаккур психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
10. www.bilim.uz.

5-МАВЗУ.

Шахснинг касбий фаолияти учун зарур бўлган психологик хусусиятларини аниқлаш усуллари.

Талабаларда фаолият шахс билан мухит ўртасидаги муайян йўналишга эга бўлган ўзаро таъсир кўрсатиш жараёни эканлиги ҳақидаги тасаввурларни ҳосил қилиш, талабаларга фаолиятнинг луғавий маъноси ҳақида тушунча бериш. Шахснинг касбий фаолияти учун зарур бўлган психологик хусусиятларини аниқлай олишга ўргатиш. Одамнинг кўникма ва малакалари шахс фаолиятида намоён булишида иборат эканлиги ҳақида тушунча бериш. Эҳтиёжларни бир-биридан фарқлай олишни ўргатиш.

Амалий машғулотни олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони: 20-25 нафар</i>	<i>Вақти: 2 соат</i>
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқларни бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Шахс ва унинг фаоллиги. 2. Фаолиятнинг асосий турлари. Ўйин, ўқиш, меҳнат. 3. Кўникма ва малака тушунчалари. 4. Фаоллик -эҳтиёж манбаи сифатида.
<i>Ўқув машғулоти мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
- мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустаҳкамлаб, чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш. - Гуруҳларда ишлаш кўникмасини ҳосил қилади ва ривожлантиради.	- Шахс фаолияти ҳақида умумий тушунча бериш, ҳамда ўқитишдан кўзда тутилган асосий мақсадлар хусусида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Фаолиятнинг асосий ўйин, ўқиш, меҳнат турлари ҳақида тушунтириб беради; - Кўникма ва малака тушунчалари ахамиятини очиб беради. - Фаоллик манбаи эҳтиёж ҳақида фикрлар билдиради
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар

<p>I. Асосий босқич (60 минут)</p>	<p>1. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова) 2. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Шахс фаолияти”ни “Кластер” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, Кластер” тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (2-илова) 3. Гуруҳ бўйича доскада “Бошқотирма” методи қўлланилади. Аввал усулни бажариш тартиби тушунтирилади (3-илова) 4. Доскага мавзуга оид «Чалкаштирилган мантиқий занжирлар кетма-кетлиги» ечиш вазифаси топширилади. (4-илова) 5. Натижаларни текширади, талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини қутиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолайди</p>	<p>Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради</p> <p>Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар</p> <p>Ҳар бир талаба топширикни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар</p>
<p>III. Якуний босқич (10 минут)</p>	<p>1. Ишга якун ясайди. Талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатланти-ради. 2. Мустақил ишлаш учун топширик беради.</p>	<p>Эшитади, аниқлайди</p> <p>Ёзадилар</p>

1-илова

Блиц-сўров – саволлари:

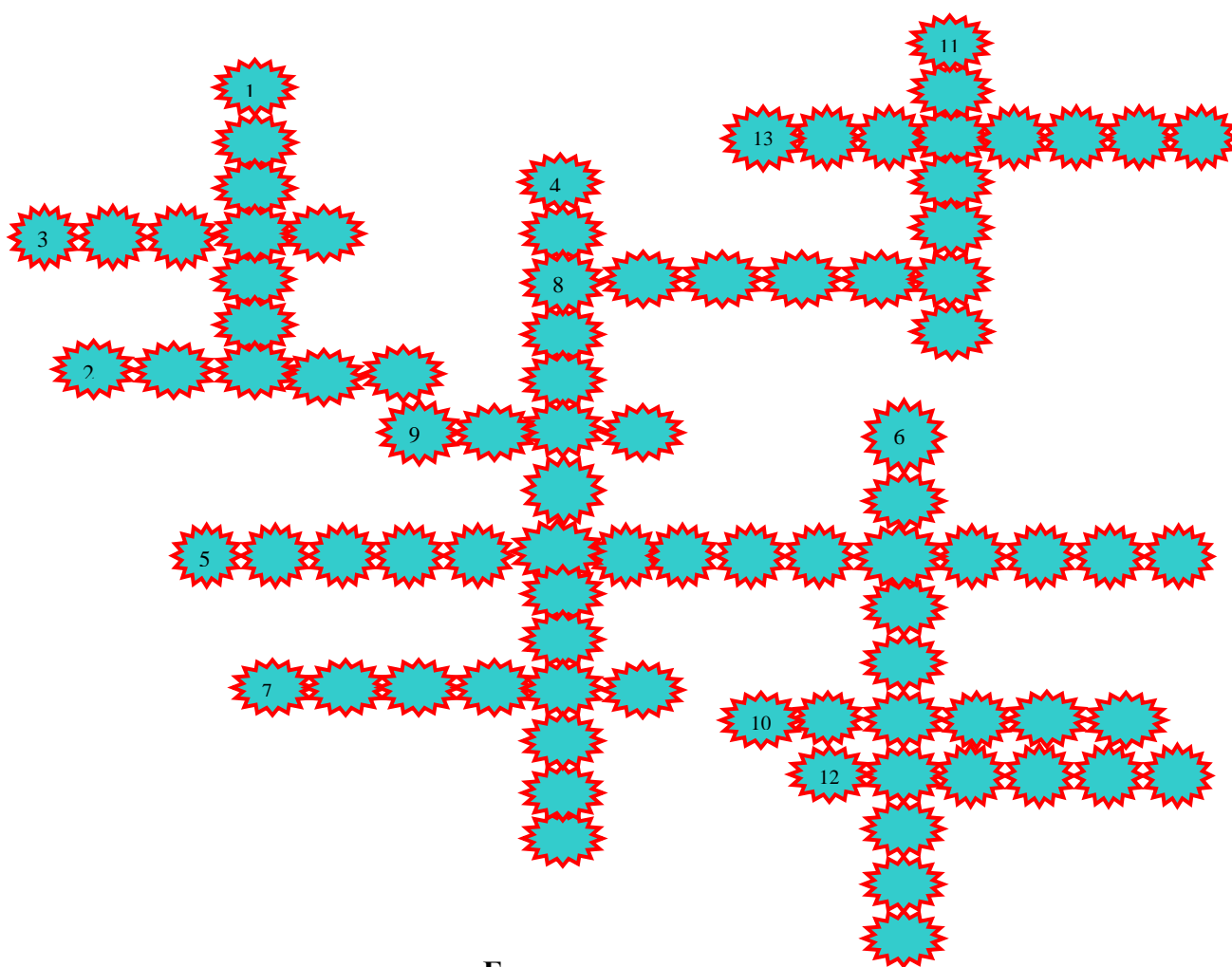
№	Савол	Жавоб
1	Фаолият деганда нимани тушунасиз?	
2	Шахс фаолиятининг қандай қирралари бор?	
3	Шахс фаолиятининг қандай турлари бор?	
4	Фаол ҳаракатлар қандай оқибатларга олиб келади?	
5	Билимларни эгаллашда кўникма ва малакаларнинг қандай аҳамияти бор?	
6	Моддий ва маънавий эҳтиёжлар нималардан иборат?	

2-илова

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Топширикни диққат билан ўқиб чиқинг.
2. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
3. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
4. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.
5. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.
6. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.
7. “Шахс фаолияти”ни “Кластер” усулида ёритиб беринг.

Мавзу юзасидан бошқотирма

Бошқотирма саволлари

1. Фаоллик, фаол сўзларидан келиб чиққан тушунча қандай номланади? (активус)
2. Биз қайси мавжудотнинг фаолият турини ўрганмоқдамиз? (Инсон)
3. Одамнинг фаолияти қайси даврдан бошлаб бутун инсоният тажрибаси билан белгиланади? (ёшлик)
4. Ташқи оламдаги нарсалар билан қилинадиган фаолиятга нима дейилади? (интериоризация)
5. Ички ўйланган нарсаларнинг ташқи фаолиятига ўтиши нима дейилади? (экстериоризация)
6. Фаолиятни рўёбга чиқариш билан боғлиқ бўлган ҳаракатлар организмга турлича таъсир ўтказиши қайси қонуниятлар асосида руй беради? (физиологик)
7. Инсон фаолияти унинг ёши билан боғлиқ учта фаолият турларидан бирини ёзинг.(меҳнат)
8. Инсон фаолияти унинг ёши билан боғлиқ учта фаолият турларидан бирини ёзинг.(таълим)
9. Инсон фаолияти унинг ёши билан боғлиқ учта фаолият турларидан бирини ёзинг.(ўйин)
10. Шахс ҳаракатининг автоматлашган шакли нима? (малака)
11. Одамнинг ўз тажрибасида аввал эгаллаб олган малакалари асосида нима пайдо бўлади? (қуникма)
12. Шахснинг - ейиш, уйку, ичиш, иссиқ-совуқдан сақланиш, кийим-кечак, уй-жой кабиларнинг қондирилиши қандай эҳтиёж турларига киради? (моддий)

13. Шахснинг - бошқа одамлар билан мулоқот, билим олиш, китоб ўқиш, ашула, музыка тинглаш, кино, спектакл кўриш кабиларнинг қондирилиши қандай эҳтиёж турларига киради? (маънавий)

4-илова

“Чалкаштирилган мантикий занжирлар кетма-кетлиги” интерфаол методи.

Бунда дастлаб ўқитувчи мавзуга алоқадор сўзларни доскага чалкаштирилган ҳолда ёзиб қўяди. Сўнгра улардан мазкур сўзларнинг қайси гуруҳига киришига қараб, моддий ва маънавий эҳтиёжларига таснифлашни айтади.

Уйқуга ётиш,
кийим-кечак кийиш,
бошқа одамлар билан мулоқот ўрнатиш,
билим олиш,
ичиш, китоб ўқиш,
ашула айтиш,
музыка тинглаш,
ейиш, кино кўриш,
иссиқ-совуқдан сақланиш, спектакл кўриш

<u>Маънавий</u>	<u>Моддий</u>

ХУЛОСА.

Юқорида билдирилган фикрлардан келиб чиқиб шуни хулоса қилиб айтиш мумкинки ҳар бир инсон ўз ҳаёти давомида фаолият жараёнини бошидан ўтказди ва истаса истамаса хабардор бўлади. Талабаларда маълум бир билимларга эга бўлиши, уларда кўникма ва малакаларини оширишда хизмат қиладиган педагогик технологияларни ва методларини фаолият жараёни орқали амалга оширади. Бу эса ҳар бир педагогнинг машғулотларини қизиқарли ва самарали бўлишига, ўз олдига қўйган мақсадларига эришишни таъминлайди. Ўшандагина биз ҳар жиҳатдан етук, баркамол шахсни, рақобатбардош кадрларни тайёрлай оламиз ва биз педагоглар ҳам бошқа ривожланган демократик давлатлардаги кадрлар билан бемалол рақобат қила оламиз. Ҳозирда давлатимизнинг ўз олдига қўйган асосий вазифаларидан бири ҳам шу масаладир.

Адабиётлар рўйхати

1. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга.қурамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017й.
2. В.Каримова Ижтимоий психология. Т., Ўқитувчи, 1994.
3. Абдурахмонов Ф. “Одамлар билан қандай мулоқотга киришиш ва ёндошиш керак”. Т., “Ўқитувчи”, 1996.
4. Андреева Г.М. Сосиальная психология. М., Аспект пресс, 1999.
5. Гримак Л.П. Резервы человеческой психики.- М., 1990
6. Климов Е.А. Основы психологии.- М., 1998
7. Практическая психодиагностика. Методики и тест.- Самара, 1998
8. www.bilim.uz.
9. www.edu.uz - Вазирлик сайти
10. www.ziyouedu.uz - Вазирлик сайти

6-Мавзу.

Касбий мулоқот психологиясига оид тестлар. Коммуникатив қобилиятларни аниқлаш усуллари.

Талабаларда мулоқотнинг маънавий олами мазмуни ижтимоий мулоқотлари моҳияти сифатида эканлиги ҳақидаги тасаввурларни ҳосил қилиш, талабаларга шахс мулоқотларининг мазмуни унинг ёши улғайиши билан ўзгарувчан бўлиши ҳақида тушунча бериш. Инсоний ва шахслараро муносабатлар шаклланиши ва намоён жиҳатларини қиёслай олишга ўргатиш. Мулоқотнинг қандай кечиши ва кимнинг кўпроқ таъсирга эга болиши шерикларнинг ролига боғлиқ эканлиги ҳақида тушунча бериш.

Амалий машғулот олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони:</i> 20-25 нафар	<i>Вақти:</i> 2 соат
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Касбий мулоқот психологияси ҳақида умумий тушунча 2. Мулоқот психологиясининг таъсир воситаси 3. Психологиянинг профессионал тинглаш техникаси.
<i>Ўқув машғулотининг мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
<ul style="list-style-type: none"> - мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустақамлаб, чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш. - Гуруҳларда ишлаш кўникмасини ҳосил қилади ва ривожлантиради. 	<ul style="list-style-type: none"> - Мулоқотнинг маънавий олами мазмуни ижтимоий мулоқотлари моҳияти сифатида эканлиги хусусида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Мулоқотнинг қандай кечиши ва кимнинг кўпроқ таъсирга эга болиши масаласи хусусидаги фикрларни тушунтириб беради; - Мулоқот психологиясининг таъсир воситаси функциялари ахамиятини очиб беради.
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Кичик гуруҳларда ишлаш методикаси ва шу асосида ўқув жараёнини амалга ошириш	Тинглайдилар

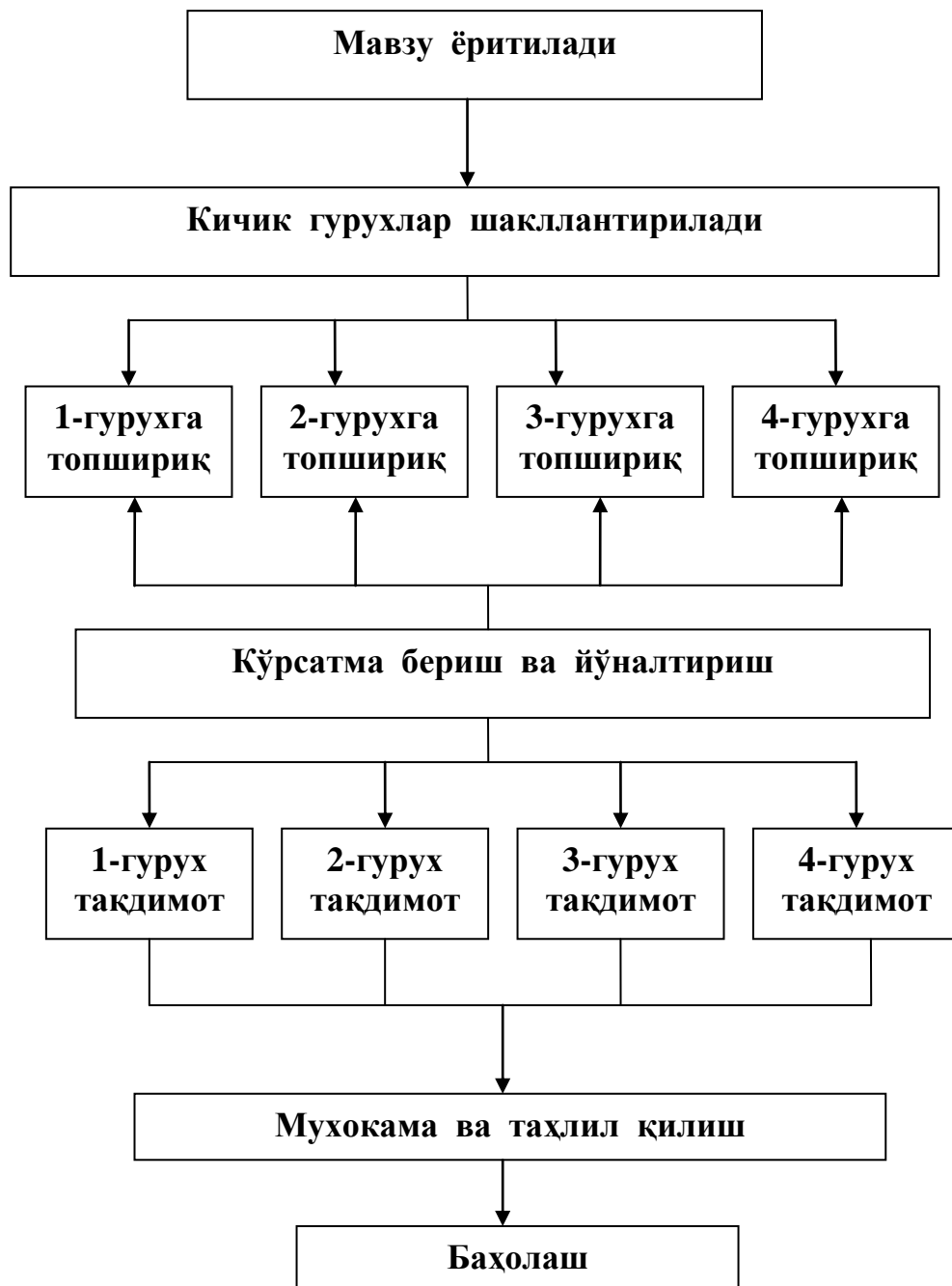
	тушунтирилади (1-илова)	
II. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (2-илова) 2. Талабаларнинг фикрини умумлаштириб, уларни 3 та кичик гуруҳларга бўлади. 3. Ҳар гуруҳ ичидан 3 та лидер танлаб олинади 4. Мавзу бўйича олдиндан тайёрлаб қўйилган топшириқлар гуруҳларга тарқатилади (3-илова) 5. Гуруҳлар фаолиятини ташкил қилишга ёрдам беради, кузатади, йўналтиради, йўл-йўриқлар кўрсатади	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради Кичик гуруҳларга бўлинади Ҳар бир талаба ўзи бириктирилган кичик гуруҳда аъзолар билан ҳам-корликда топшириқни бажарадилар
	6. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди. 7. Ҳар бир гуруҳга “ФСМУ” усули ёрдамида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб “ФСМУ” ишлаб чиқиш қондасини талабаларга тушунтиради (4-илова). 8. Натижаларни текширади, гуруҳларга топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади.	Ҳар бир гуруҳ топшириқ-ни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мулоқот психологиясига оид тестлар тузиш уйга вазифа қилиб берилади.	Ёзадилар

1-илова

Кичик гуруҳларда ишлаш қондаси

1. Талабалар ўтилган мавзулар бўйича етарли назарий билимларга эга бўлиши зарур.
2. Амалий топшириқлар мазмуни аниқ, тўла бўлиши лозим.
3. Амалий топшириқлар мазмуни режалаштирилган вақтга мос бўлиши зарур.
4. Топшириқ бажариш жараёнида талабалар мустақил ва эркин фикрлашлари учун имконият яратилиши зарур.
5. Топшириқ бажариш юзасидан керакли кўрсатмалар олдиндан зарур.

“Кичик гуруҳларда ишлаш” методини амалга ошириш схемаси:

2-илова

Саволлар:

1. Мулоқотга умумий таъриф беринг.
2. Мулоқот турларини санаб беринг.
3. Томонларнинг муносабадан кўзлайдиган асосий мақсадлари нималардан иборат?
4. Психологик таъсирнинг асосий уч воситаси қайсилар?
5. Профессионал тинглаш техникаси нима?

1 гуруҳ учун топшириқ

Инсоний муомала ва мулоқотнинг психологик воситалари мавзусини Резюме технологияси ёрдамида ёритиб беринг.

Мулоқотнинг психологик воситалари					
Вербал		паралингвистик		Новербал	
афзалликлар	камчиликлар	афзалликлар	афзалликлар	камчиликлар	камчиликлар

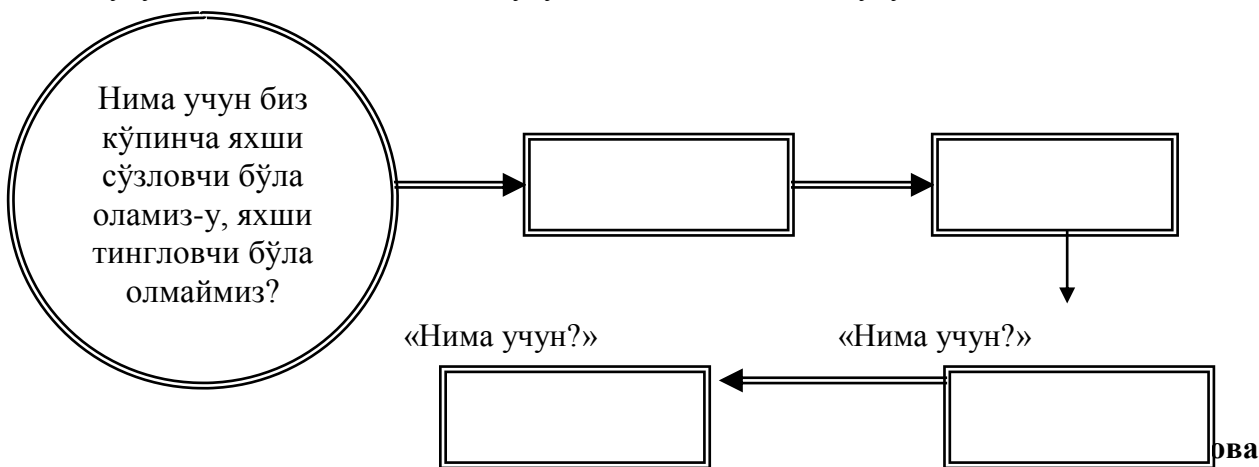
2 гуруҳ учун топшириқ

Мулоқот ва уни ўрганиш муаммолари мавзусини таҳлил қилинг. Нима учун биз кўпинча яхши гапирувчи, сўзловчи бўла оламиз-у, яхши тингловчи бўла олмаймиз? саволига “Нима учун” технологияси ёрдамида жавоб беринг.

«Нима учун?»

«Нима учун?»

«Нима учун?»

ФСМУ технологияси

Ушбу технология мунозарали масалаларни ҳал этишда ҳамда ўқув жараёнини бахс- мунозарали ўтказишда қўлланилади, чунки бу талабаларни ўз фикрини ҳимоя қилишга, кин фикрлаш ва ўз фикрини бошқаларга ўтказишга, очик ҳолда бахслашишга ҳамда бахслашиш маданиятини ўргатади. Тингловчиларга тарқатилган оддий қоғозга фикрларни аниқ ва қисқа ҳолатда ифода этиб, тасдиқловчи далилларёки инкор этувчи фйикрларни баён этишга ёрдам беради.

Ф – фикрингизни баён этинг

С – фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг.

М – Кўрсатган баёнларингизни исботловчи сабаб кўрсатинг.

У – фикрингизни умумлаштиринг.

Нима учун шахснинг мулоқотга бўлган эҳтиёжи унинг фаолиятига таъсир кўрсатади?
саволини ФСМУ технологияси ёрдамида ечинг:

Савол	Нима учун шахснинг мулоқотга бўлган эҳтиёжи унинг фаолиятига таъсир кўрсатади?
(Ф) Фикрингизни баён этинг	
(С) Фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг	
(М) Кўрсатган сабабингизни исботловчи далил келтиринг	
(У) Фикрингизни умумлаштиринг	

“Чалкаштирилган мантикий занжирлар кетма-кетлиги” интерфаол методи.

Бунда дастлаб ўқитувчи психологик таъсир воситалари турларини доскага чалкаштирилган ҳолда ёзиб қўяди. Сўнгра улардан мазкур турларнинг қайси гуруҳига киришига қараб, ажратишлари ва жадвалга ёзишлари сўралади.

Сўзлашув, тўхташлар, кўл ҳаракати, баланд ёки паст товуш, кўз қарашлари, артикуляция, ўзаро муомала, тил билан амалга ошириладиган ҳаракатлар, бир-бирини бевосита хис қилишлар, монологик нутқ, мимика, пантомимика, товушлар, диалогик нутқ, қарашлар, юз киёфасидаги ўзгаришлар, дудукланиш, йўтал, нидолар ташқи киёфа

Вербал таъсир	Паралингвистик таъсир	Новербал таъсир

Хулоса

Юқорида билдирилган фикрлардан келиб чиқиб шуни хулоса қилиб айтиш мумкинки, аслида биздаги гапираётган шахс етакчи, у суҳбатнинг мутлоқ хокими, деган тасаввур унчалик тўғри эмас. Яхши тинглашда ҳам шундай куч борки, у суҳбатдошни Сизга жуда яқинлаштиради, ишончни туғдиради. Чунки мулоқот жараёнидаги энг қимматли нарса - бу ахборотнинг ўзи. Тинглаётган одам маъноли, яхши диалогдан фақат яхши, фойдали маълумот олади. Гапирган эса аксинча, ўзидаги борини бериб, гапирмайдиган суҳбатдошдан “тескари алоқани” олиб улгурмай, ҳеч нарсасиз қолиши ҳам мумкин. Шунинг учун мулоқотга ўргатишнинг муҳим йўналишларидан бири - одамларни фаол тинглашга, бунда барча паралингвистик ва новербал омиллардан ўринли фойдаланишга ўргатишдир.

Адабиётлар рўйхати

1. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курашимиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017й.
2. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
3. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш- юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й.
4. Абдурахмонов Ф. “Одамлар билан қандай мулоқотга киришиш ва ёндошиш керак”. Т., “Ўқитувчи”, 1996.
5. Андреева Г.М. Социальная психология. М., Аспект пресс, 1999.
6. Гримак Л.П. Резервы человеческой психики.- М., 1990
7. Климов Е.А. Основы психологии.- М., 1998
8. Практическая психодиагностика. Методики и тест.- Самара, 1998
8. www.bilim.uz.
9. www.edu.uz - Вазирлик сайти
10. www.ziyoedu.uz - Вазирлик сайти

7-МАВЗУ.

Шахнинг хиссий иродавий хусусиятларини аниқлаш тестлари (ўспиринлик ёшининг психологик хусусиятлари ва уларни шакллантиришга оид тестлар).

Амалий машғулот олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони: 20-25 нафар</i>	<i>Вақти: 2 соат</i>
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Шахнинг иродавий сифатлари ва уларни шакллантириш. 2. Иродавий ҳаракат структураси. 3. Хис-туйғуларни бошдан кечиритиш шакллари. 4. Эмоциялар. Аффектлар. Кайфиятлар. Стресс. 5. Ўсмирлик ва ўспиринлик ёшида пайдо бўладиган хис-туйғулар (дўстлик, севги).
<i>Ўқув машғулотининг мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
<ul style="list-style-type: none"> - мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустақкамлаб, чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш. - Гуруҳларда ишлаш кўникмасини ҳосил қилади ва ривожлантиради. 	<p>Шахнинг иродавий сифатлари ва уларни шакллантириш хусусида тушунчалар ҳосил қила олади.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Шахнинг ўз эҳтиёжларини қондириш йўлидаги ҳаракатларнинг муваффақияти тушунтириб, тўлиқ очиб бера олади. – Эмоция ва аффектларни бир-биридан ажрата олади. -Стресс ҳолатини изоҳлай олади. -Ўсмир ва ўспирин ёшлардаги дўстлик ва севги туйғуларини тушунтириб бера олади.
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
I. Асосий босқич	1. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради

(60 минут)	<p>жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)</p> <p>2. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Эмоция”, “Аффект”, “Стресс”, “Дўстлик” тушунчаларига “Синквейн” тузиш топширилади. Аввал, “Синквейн” тузиш қоидадини талабаларга тушунтиради (2-илова)</p> <p>3. Гуруҳ бўйича ҳар бир талабага мустақил “Нима учун” техникаси қўлланилади. (3-илова)</p> <p>4. Доскага мавзуга оид “Кроссворд” тузилган плакат осиб қўйилади ва уни гуруҳ бўлиб ечиш вазифаси топширилади. (4-илова)</p> <p>5. Натижаларни текширади, талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини қўйиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолайди.</p>	<p>Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар</p> <p>Ҳар бир талаба топшириқни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар</p>
III. Якуний босқич (10 минут)	<p>1. Ишга якун ясайди. Талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатланти-ради.</p> <p>2. Мавзуга оид мустақил тест тузиш учун топшириқ беради.</p>	<p>Эшитади, аниқлайди</p> <p>Ёзадилар</p>

1-илова

Блиц-сўров – саволлари:

№	Савол	Жавоб
1	Шахсинг эмоционал ҳолатларига таъриф беринг.	
2	Аффект ва стресс (жиддийлик) ҳолатларида шахс ўзини қандай тутмоғи лозим.	
3	Қандай сабаблар инсон кайфиятини ўзгартиради?	
4	Одамларга хос юқори туйғулар дэганданималарни тушунаси?	
5	Ватанпарварлик ва инсонпарварлик тушунчаларининг ижтимоий моҳияти ҳақида сўзланг.	

2-илова

“Синквейн” методини амалга ошириш босқичлари:

- Ўқитувчи талабаларга мавзуга оид тушунча, жараён ёки ҳодиса номини беради.
- Талабалардан улар ҳақидаги фикрларини қисқа кўринишда ифодалашлари сўралади. Яъни, шеърга ўхшатиб 5 қатор маълумотлар ёзишлари керак бўлади. У қуйидаги қоидага асосан тузилиши керак:
 - 1-қаторда мавзу бир сўз билан (одатда от билан) ифодаланади.
 - 2-қаторда мавзуга жуда мос келадиган иккита сифат берилади.
 - 3-қаторда мавзу 3та ҳаракатни билдирувчи феъл билан фойдаланилади.

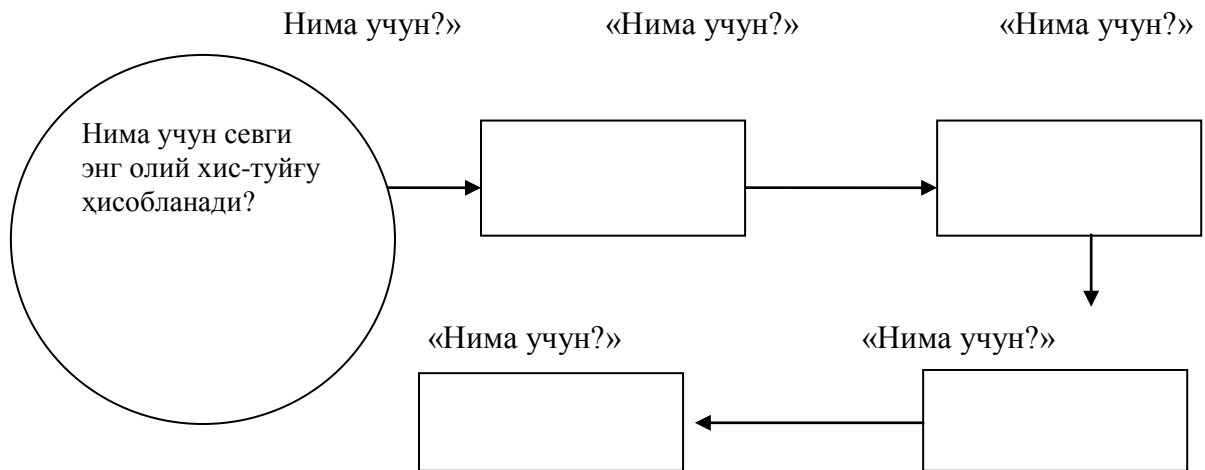
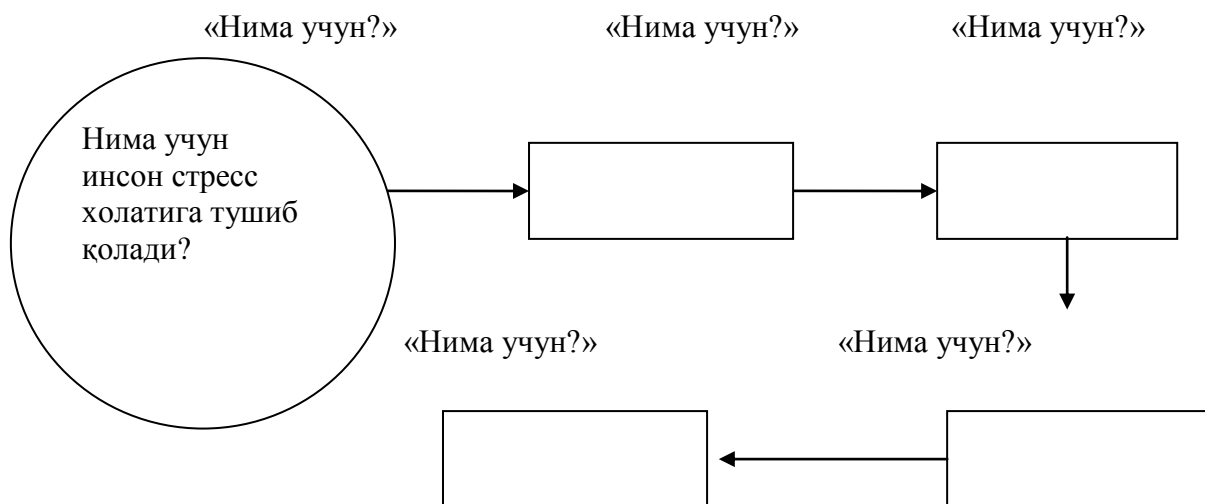
4-қаторда темага доир муҳокама этувчиларнинг ҳиссиётини ифодаловчи жумла тузилади. У тўрт сўздан иборат бўлади.

5-қаторда мавзуни моҳиятини ифодаловчи битта сўз берилади. У мавзунинг синоними бўлади.

3-илова

ЎҚУВ ТОПШИРИҚ:

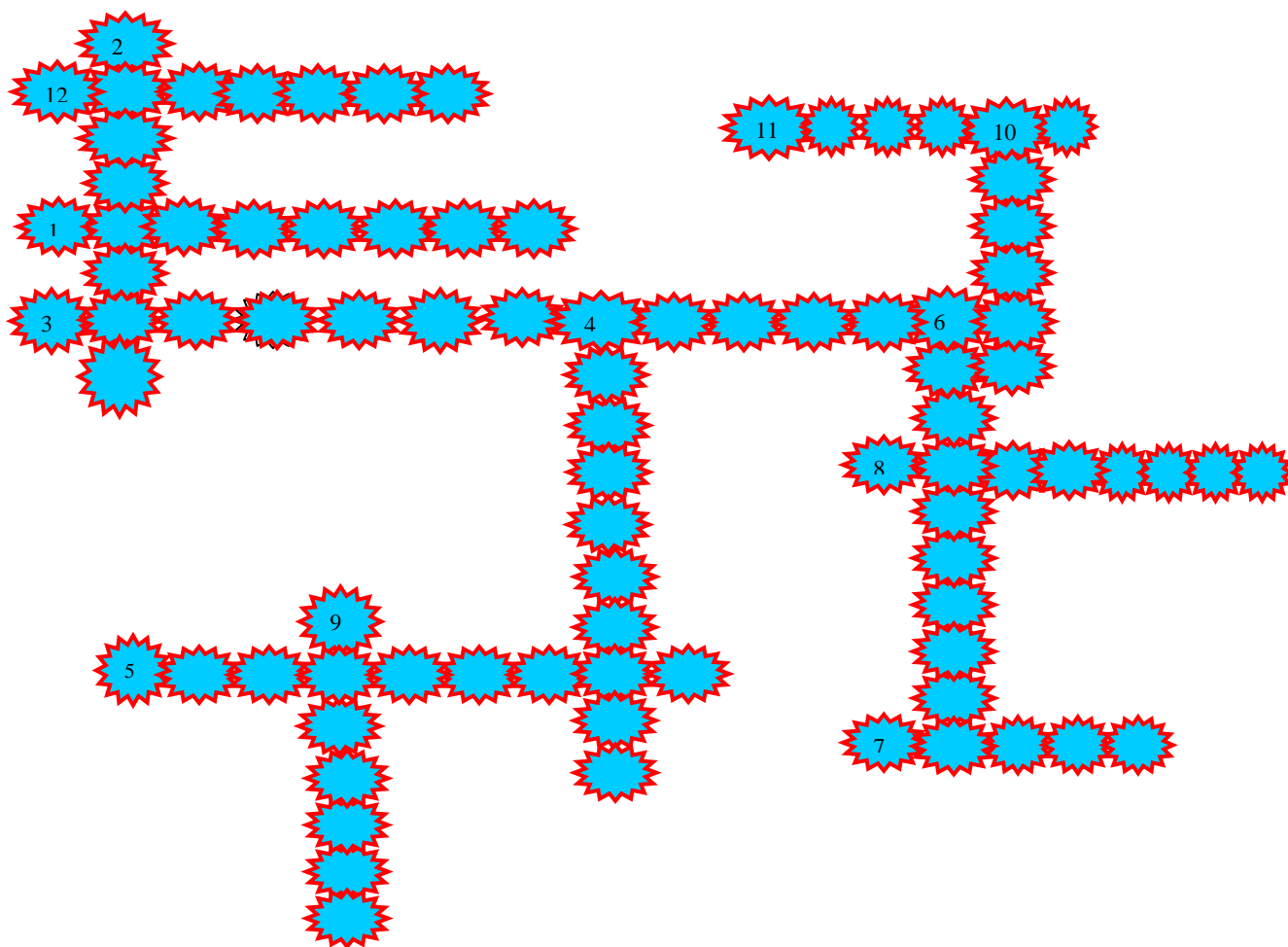
«Нима учун?» техникасидан фойдаланиб саволнинг жавобларини жадвал-схемаларига ёзиб тўлдириш.

1-Жавоб: Кишининг жисмоний ёки ақлий меҳнат қилаётган вақтида бирданига вазиятнинг ҳаддан ошиб кетиши ва хавфли вазият бўлиб қолган вақтда ҳам тез зарурий чора топиш керак бўлиб қолганда вужудга келадиган ҳаракати стрессдир.

2-Жавоб: Инсондаги энг олий севги ҳис-туйғуси уни фақат эзгу-ният ва ҳаракатларга чорлайди.

Мавзу юзасидан бошқотирма

Бошқотирма саволлари

1. Фаолликнинг антоними нима? (Ялқовлик)
2. Ижобий иродавий сифатлардан бирини айтинг. (Дадиллик)
3. Баъзи эмоционал ҳолатлар кучли интилиш, фаол ҳаракатни юзага келтиради, баъзилари эса секинлик билан ўтади. Бунда шахс сўз билан чекланади, афсус, оҳ-воҳ, кўз ёшидан нари ўтмайди. (Синтементаллик)
4. Салбий иродавий сифатлардан бирини айтинг. (Нэгативизм)
5. Бошқаларнинг илтимос, буйруқ ва таклифларига атайин қаршилик қилишдан иборат бўлган салбий иродавий сифат? (Қайсарлик)
6. “Алтер - Эго”- бу нима? (иккинчи Мен)
7. Нафақат ҳиссиёт, балки бошқаларни сева олиш қобилияти ҳамда севимли бўла олиш деб нимага айтилади? (Севги)
8. Севгининг дастлабки босқичи - ўзаро ёқтириб қолиш (Симпатия)
9. Қайғу-ҳасрат, умидсизлик, лоқайдлик, ажабланиш кабилар қандай ҳолатлардир. (Эстеник)
10. Тез пайдо бўладиган ва қисқа муддат давом этадиган кучли эмоционал ҳолат. (Аффект)
11. Ҳиссиётларда субъективликнинг қандай моҳияти мавжуд? (Социал)
12. Узоқ, муддатли, ўртача кучга эга бўлган руҳий ҳолатдир, одамдаги хурсандлик ёки ғамгинлик маълум сабаблар асосида вужудга келиши-бу қандай ҳолат?. (Кайфият)

Мавзу бўйича тест саволлари.

1. Хайвонларда хиссиётнинг қайси шакли мавжуд?

- Кайфият
- Стресс
- Аффект
- *Эффект

2. Эхтирос деб нимага айтилади?

- *Кишининг фикрлари ва хатти – ҳаракатлари йўналишни белгилайдиган барқарор, чуқур ва кучли хис туйғуга
- Киши шахсини йуналтирилганлигида мужассамлашган барқарор эхтиёжлар объектига нисбатан муносабатни акс эттиришга
- Эхтиёжларни субъектив равишда мавжуд булишига
- Барқарор хис – туйғулар алохида тури

3. Хис-туйғулар нималарда акс этмайди?

- Мимикада
- Пантомимикада
- *Ички аъзоларни фаолиятида
- Санъат, мусикада

4. Нисбатан заиф, лекин одатда анча давом этадиган, одамнинг психик жараёнларида ва унинг бутун хулқ-атворида акс этадиган умумий эмоционал ҳолат нима деб аталади?

- Интеллектуал хиссиёт
- Эстетик хиссиёт
- Маънавий хиссиёт
- *Кайфият

5. Шахснинг қурқиш ва довдираб қолиш туйғусини енгил қобилияти қайси иродавий сифатига киради?

- *Қатъийлик
- Сабр-матонат
- Мустақиллик
- Дадиллик

6. Киши иродасини тарбиялаш учун нималар қилиш керак.

- *Иродани тарбиялашда қийинчиликларни бартараф этиш маълум мақсадларга эришиш учун қилинади, қабул қилинган қарор бажарилиш керак. Узоқ мўлжалланган мақсад бўлиши керак
- Инсон учун энг осон бажариладиган ишларни танлаш керак
- Ирода- бу ирсий белги тарбиялаб бўлмайди
- Ота – она ва ўқитувчилар маслаҳати билан тарбиялаш мумкин .

7. Хаёлнинг тафаккурдан фарқи нимада?

- Тафаккур тушунчалар йиғиндисидан иборат
- Хаёл инсонга хос жараён
- Хаёл келажакни олдиндан билиш имконини беради
- *Хаёл тафаккурга асосланади

Адабиётлар рўйхати

1. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қураимиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017й.
2. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
3. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш- юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й.
4. Абдурахмонов Ф. “Одамлар билан қандай мулоқотга киришиш ва ёндошиш керак”. Т., “Ўқитувчи”, 1996.
5. Андреева Г.М. Социальная психология. М., Аспект пресс, 1999.
6. Гримак Л.П. Резервы человеческой психики.- М., 1990
7. Климов Е.А. Основы психологии.- М., 1998
8. Практическая психодиагностика. Методики и тест.- Самара, 1998
9. www.bilim.uz.
10. www.edu.uz - Вазирлик сайти
11. www.ziyouedu.uz - Вазирлик сайти

8-МАВЗУ.

Шахнинг индивидуал-психологик хусусиятларини ўрганиш методикаси.

Темпераментни аниқлаш усуллари. Шахс характерини аниқлаш тестлари (психогеометрик шакллар ва шахс характери)

Талабаларда педагогик-психологик характеристика маълумотлари орқали ўқувчилар темперамент типларини аниқлаш. Шахсдаги эмоционал кўзгалувчанлик ва эмоционал барқарорликни текшириш ва шу асосда темпераментнинг зарур бўлган типини текшириб кўриш.

Амалий машғулот олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони: 20-25 нафар</i>	<i>Вақти: 2 соат</i>
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Темперамент ҳақида умумий тушунча. 2. Характер, психологик ҳолат ва шахснинг бошқа хусусиятлари 3. Темперамент турлари 4. Қобилиятларнинг таркиб топиши.
<i>Ўқув машғулоти мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
<ul style="list-style-type: none"> - мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустаҳкамлаб, чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш. - Гуруҳларда ишлаш кўникмасини ҳосил қилади ва ривожлантиради. 	<p>Темперамент инсон шахсининг индивидуал психологик хусусиятлари эканлиги хусусида фикрлар билдиради ва тушунтиради.</p> <p>Шахснинг мақсади характер компонентидир. Психик ҳолат ва характер. Характер ва темперамент. Характер ва қобилиятларнинг ўзаро алоқадорлиги хусусидаги фикрларни тушунтириб беради;</p> <p>- Одамнинг у ёки бу темперамент хусусиятлари ёш улғайиши, яшаш шароитининг ва таълим тарбиянинг таъсири натижасида ўзгариши мумкинлиги кабиларни очиб беради.</p> <p>Қобилиятларнинг таркиб топиб бориш шарт-шароитлари, ўқув фаолияти жараёнида ўқувчилар қобилиятини ривожлантиришнинг асосий шартлари ҳақида фикрлар билдиради</p>
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
I. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради
	2. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Темперамент” сўзини “Кластер” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, “Кластер” тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (2-илова)	Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар
	3. Гуруҳдаги ҳар бир талаба индивидуал тарзда “Нима учун” усули асосида топширик берадилар. Аввал усулни бажариш тартиби ўргатилади (3-илова)	Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар
	4. Гуруҳдаги ҳар бир талабага “ФСМУ” методи асосида тарқатма материаллар тарқатилади ва ҳар бир талабадан ўз фикрини баён этиш сўралади. Аввал усулни бажариш тартиби ўргатилади (4-илова)	Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар
	5. Натижаларни текширади, талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолайди	Ҳар бир талаба топширикни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар
	6. Талабалар “Бумеранг” методи асосида топширикларни бажарадилар. Аввал ушбу усулни қўлланилиш тартиби билан таништирилади (5-илова)	
	7. Ҳар бир гуруҳга “Сангвиник”, “Флегматик”, “Холерик”, “Меланхолик” тушунчаларини “Кластер” усули ёрдамида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб “Кластер” ишлаб чиқиш қондасини талабаларга тушунтиради (6-илова).	Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар
	8. Натижаларни текширади, талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолайди	Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топширик беради.	Ёзадилар

Блиц сўров саволлари

№	Саволлар	Жавоблар
1	Темперамент ва унинг типлари хақида умумий тушунча.	
2	Олий нерв фаолиятининг типлари ва темпераментга таъриф беринг.	
3	Темперамент ва таълим –тарбия жараёнида нималарни ҳисобга олиш керак?	
4	Характернинг таркиб топишини тушунтириб беринг	
5	Характер сифатлари, тузилиши нималардан иборат?	
6	Қобилият ва унинг фаолиятда намоён бўлишини тушунтиринг.	

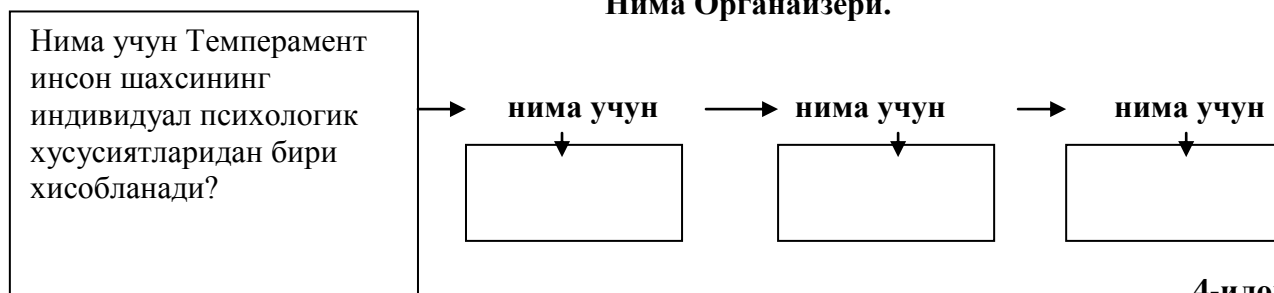
2-илова

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Топшириқни диққат билан ўқиб чиқинг.
2. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
3. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
4. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.
5. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.
6. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.

3-илова

Нима Организери.

4-илова

ФСМУ технологияси

Ушбу технология мунозарали масалаларни ҳал этишда ҳамда ўқув жараёнини бахс-мунозарали ўтказишда қўлланилади, чунки бу технология талабаларни ўз фикрини химоя қилишга, эркин фикрлаш ва ўз фикрини бошқаларга ўтказишга, очик ҳолда бахслашишга ҳамда шу билан бирга бахслашиш маданиятини ўргатади. Тингловчиларга тарқатилган оддий қоғозга ўз фикрларини аниқ ва қисқа ҳолатда ифода этиб, тасдиқловчи далиллар ёки инкор этувчи фикрларни баён этишга ёрдам беради.

Ф – фикрингизни баён этинг

“Нега «характер туғма, ўзгармайдиган хусусият» деб ҳисобланади» саволини ФСМУ технологияси ёрдамида ечинг:

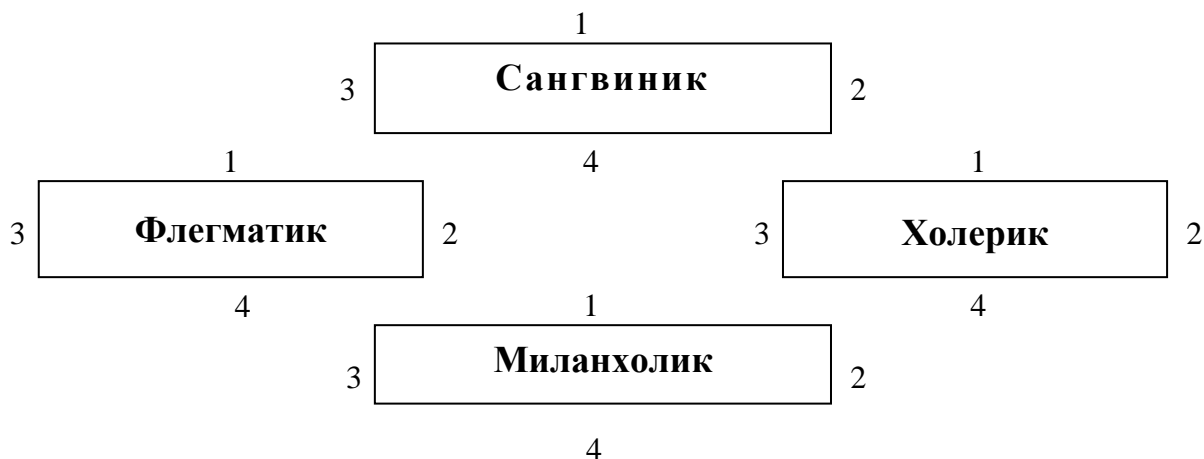
Савол	Нега характер туғма, ўзгармайдиган хусусият деб ҳисобланади?
(Ф) Фикрингизни баён етинг	
(С) Фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг	
(М) Кўрсатган сабабингизни исботловчи далил келтиринг	
(У) Фикрингизни умумлаштиринг	

5-илова

“Бумеранг” методини амалга ошириш босқичлари:

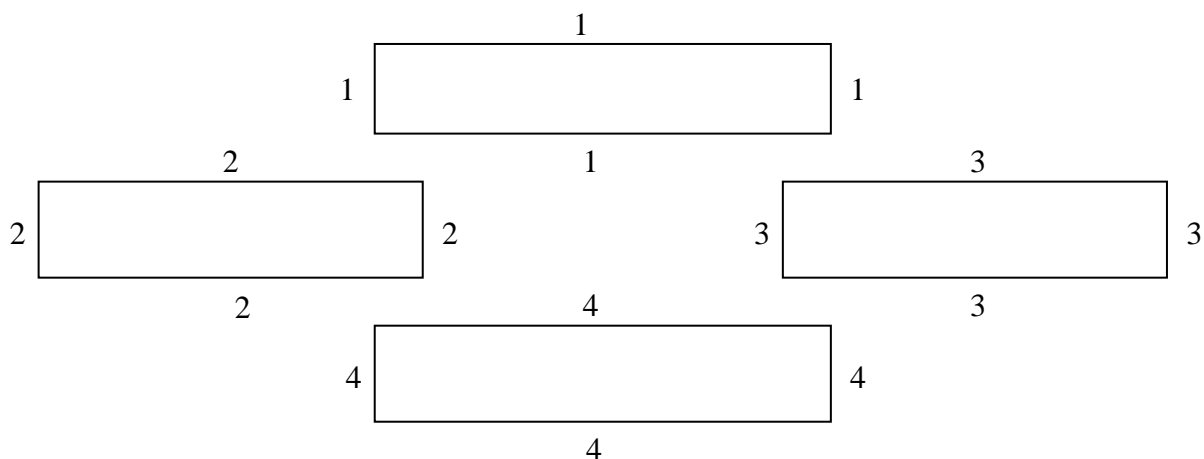
I-босқич

Матн билан дастлабки танишув
(ажратилган вақт 20-минут)

II-босқич

Олган билимларини бошқа талабаларга етказди
(ажратилган вақт 30-минут)

III-босқич

Савол-жавоблар

(саволлар ўқитувчи томонидан берилади)

1. Темперамент типларига қайси олим биринчи бўлиб асос солган?
2. Инсонга таъсир этувчи тўртта унсурни айтинг.
3. Сангвиник қандай темперамент типи, уни изоҳланг.
4. Сангвиника хос бўлган хусусиятлар.
5. Холерик қандай темперамент типи, уни изоҳланг.
6. Холерикка хос бўлган хусусиятлар.
7. Флегматик қандай темперамент типи, уни изоҳланг.
8. Флегматикка хос бўлган хусусиятлар.
9. Меланхолик қандай темперамент типи, уни изоҳланг.
10. Меланхоликка хос бўлган хусусиятлар.

IV-босқич

Талабаларни баҳолаш

1-гурухга “Сангвиник темперамент типи” мавзусидаги матн

Сангвиник темперамент. Бу темпераментдаги кишиларда хузур-халоват кўришга интилиш кучли, ҳиссиёт тез қўзғалади, лекин узоққа чўзилмайди. У ўзининг кўнглига ёққанини қилади, бошқалар билан тезда дўстлашади, аммо майли тез ўзгаради, жаҳли тез чиқади ва тез қайтади. Бу темпераментдаги шахс ваъда беради-ю, бажаришни унутиб қўяди. Сангвиник ҳар нарсага тез ишонаверади, режа тузади, лекин ундан тезда воз кечади. Унга тасалли, бериш осон, у очик, ширин сўз. раҳмдил, улфатчиликни севадиган, нафсониятни билмайдиган шахс.

Сангвиник темпераментдаги шахсни интизомга чақириш осон, у диққатини тез тўплайди. ақли тез ишлайди, топқир. Харакатлари, ҳиссиётлари, кайфият ва қизиқишлари барқарор, малакаларни тез ўзлаштиради, дарсларда тез-тез қўл кўтапалади

2-гурухга “Флегматик темперамент типи” мавзусидаги матн

Флегматик темперамент. Бу темпераментдаги шахс ҳиссиётга тез берилмайди. Бу темпераментдаги шахслар босик бўлиб, ўзини бемалол тута олади ва бунинг учун ҳеч қандай жисмоний куч сарфламайди. Флегматик темпераментдаги шахслар жўшқин ва чуқур ҳиссиёт таъсирига берилмайдилар. Ўз фаолиятлари учун дарҳол қарор қабул қила олмайдилар. Улар оғир, арз- ҳолини ҳадеб айтавермайдилар, азоб-уқубатларни секин ўтказадиган, бошқаларнинг азоб уқубатларига парво қилмайдиган бўладилар.

Парда Турсуннинг "Ўқитувчи" романидаги Алимқул образи флегматик типнинг яққол тимсоли бўла олади. Сотволдиннинг душманлар томонидан вахшиёна ўлдирилиши унинг қариндош-уруғларида душманларга нисбатан кучли ғзаб, нафрат уйғотади, баъзиларида оҳ-фарёд ҳолатларини вужудга келтиради. Алимқулда бу ҳолат сабр-тоқат, ич-ичидан аламзада бўлиш тарзида ўтади. Унда сабр-тоқатлилиқ юраги кенглик, ювошлик, мўминлик, жаҳли чикққани ҳам, хафаҳоллик кучи ҳам сезилмайди. Алимқул бировдан нолимайди, шикоят қилмайди, камгап, барчага баравар муносабатлари билан ўзини намоён этади.

Флегматик темпераментдаги шахслар ўз истакларини ҳамisha биладилар, бировларнинг ишига аралашмайдилар, уларга ялқовлик, хафсаласизлик, беғамлик, хуноблик, анқовлик каби хислатлар хосдир. Флегматикларни кулдириш, жаҳлини чиқариш, кайфиятини бузиш жуда қийин:

Флегматиклар ўз диққатларини бир нуктага секин тўплайдилар ва қийин қўчирадилар. Улар янги шароитга секин мослашадилар ва ўз малака ва одатларини секин ўзлаштирадилар, янги одатларни секин ўзлаштирадилар ва ташқи таъсиротларга секин жавоб қайтардилар.

3-гурухга “Холерик темперамент тип” мавзусидаги матн

Холерик темперамент. Бу темпераментдаги киши бирор нарсага қаттиқ киришади. Унинг фаолияти, кучи, ғайрати ошиб кетади. Арзимаган тўскинликдан кучли ғазабланади. Натижада рухи, ғурури, рашки, қасос олиш кайфияти, иззат-нафси охириги чегарасига бориб етади. У кам, ўйлаб, тез ишга киришади, ўзини ҳамма вақт хақли деб ҳисоблайди ва ўз билганидан қолмайди, йўл қўйган хатоларини бўйнига олиши жуда қийин. Унинг интилишлари, қизиқишлари барқарор. ўз қарорларида қатъий ва мустаҳкам, эмоционал ҳолатларининг алмашилиши жуда секин.

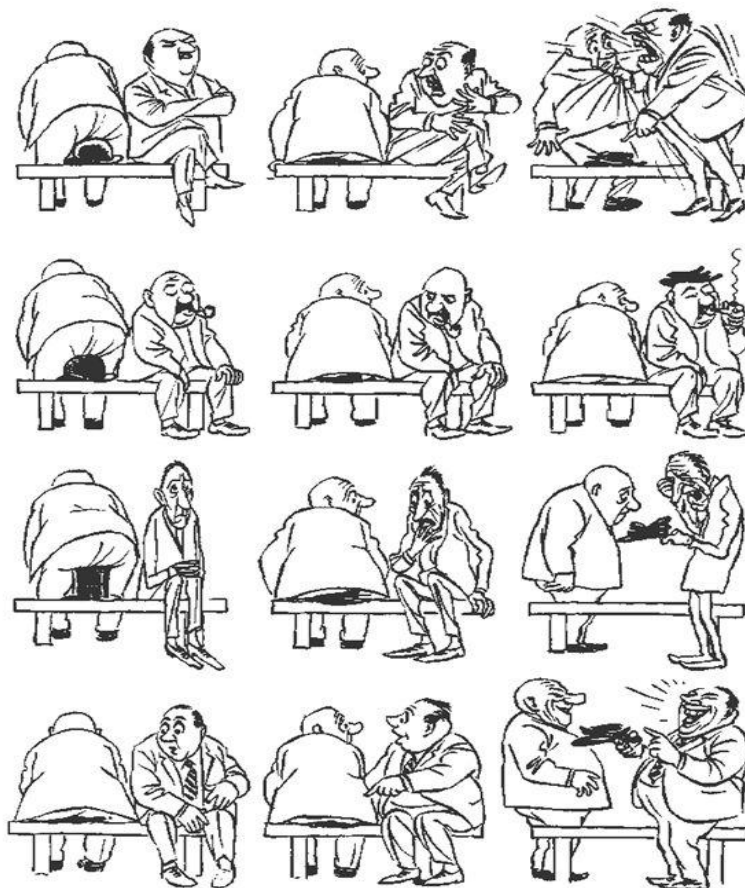
4-гурухга “Меланхолик темперамент тип” мавзусидаги матн

Меланхолик темперамент. Бу темпераментдаги шахслар ғам-ғуссага жуда мойил бўладилар улар осон ҳаяжонландилар. Улардаги нохуш ҳолат ёқимли ҳисларга нисбатан тез-тез сиртга тепади ва узоқ давом этади.

Меланхоликлар арзимаган нарсага хафа бўладилар. Уларнинг ҳаётида учрайдиган тўсиқлар умидсиз, ғайратсиз, қийинчиликларидан қутилишга ноқобил қилиб қўяди, ғам- ғуссалари босилмайдиган, ғамгинлик аломатлари кучли бўлади.

Меланхолик типдаги шахслар ниҳоятда аразчан бўлади. Улар самимий бўлиб, секин йиғлаб оз куладилар, ўзларига ишонмайдилар, дарсда кам қўл кўтарадилар, уларнинг диққати тез чалғийди ва беқарор бўлади.

Қуйидаги суратни диққат билан кузатинг ва ҳар бир қатордаги ҳолатлар қайси темперамент типига оид эканлигини аниқланг.

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Топшириқни диққат билан ўқиб чиқинг.
2. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
3. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
4. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.
5. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.
6. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.

Тест саволлари намунаси**1. Шахснинг индивидуал психик хусусиятларига нималар киради?**

Фаолият, муомала, жамоа

Диққат, сезги, идрок

*Темперамент, характер, қобилият

Ирода, тафаккур ва ҳиссиёт.

2. Темперамент – сўзи ким томонидан киритилган?

И.П.Павлов

Аристотел

*Гиппократ

Демократ

3. Сангвиник темперамент типига мансуб кишиларнинг нерв системаси қандай аҳамиятга эга?

Кучли, мувозанатли, епчил

*Кучли, мувозанатли, епчил

Кучли, мувозанатли, суст

Куч

4. Темпераментнинг 4 та турини биринчи бўлиб ким кашф этган?

Гален

Павлов

*Гиппократ

Ара

5. Қобилиятнинг ривожланиши қандай омилларга боғлиқ?

Туғма- ирсий белгиларга

Таълим тарбияга

Лаёқатга

*Ижтимоий шарт- шароитга

ХУЛОСА.

Юқорида билдирилган фикрлардан келиб чиқиб шуни хулоса қилиб айтиш мумкинки, талабаларни мустақил Ўзбекистонимизнинг билимдон етук авлодини тайёрлашда ёшларнинг индивидуал психологик ва ёш хусусиятларини билиши, психологик ҳолатларини тушуниб, педагогик- психологик характеристика маълумотлари орқали ўқувчилар темперамент типларини аниқлаш каби муҳим педагогик қобилиятларга эга бўлишида психология фанларини эгаллашнинг аҳамияти муҳимдир. Психология фанининг олдида турган асосий мақсад ўқувчиларни ўрта махсус таълимда ҳозирги замон психологларини илмий ёндашишлари билан шунингдек турли ёшдаги инсонларда ўқиш жараёнида шахс фазилятларини шакллантириш қонуниятлари ҳамда касбий малакаларини эгаллаш хусусиятлари билан таништиришдир ва бу борада ҳар бир педагог

педагогиканинг сўнгги ютуқларидан хабардор бўлиши, педагогик маҳоратга эга бўлиши, талабаларни билим, кўникма ва малакаларини оширишда хизмат қиладиган педагогик технологиялари ва методларини билиши ҳамда амалда қўлла олиши керак.

Адабиётлар:

1. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга.курамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017й.
2. Андреева Г.М. Социальная психология. М., Аспект пресс, 1999.
3. Бадмаев Б.С.Психология: как ее изучит и усвоит. М., Учебная литература, 1997.
4. Давлецхин М. ва б. Психология: Изохли лугат. Т., Ўқитувчи, 1998.
5. Каримова В. Ижтимоий психология. Т., «Ўқитувчи», 1994.
6. Каримова В., Акромова Ф. Психология. Т, 2000.
7. Ғозиев Е. Интеллект психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
8. Ғозиев Е. Психология. Т, «Ўқитувчи», 1994.
9. Ғозиев Е. Тафаккур психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
10. www.bilim.uz.
11. www.edu.uz - Вазирлик сайти

9-МАВЗУ.

Касбий фаолиятни баҳолаш ва раҳбарлик қобилиятининг психологик компонентлари.

Касбий фаолиятни Бошқарувда шахслараро мулоқот. Иш юзасидан мулоқот ва бошқарув психологияси. Бошқариш усуллари. Раҳбар қобилиятининг психологик компонентлари.

Амалий машғулот олиб боориш технологияси

Талабалар сони 20-30 нафар	Вақти 2 соат
Семинар машғулотининг шакли	Индивидуал топшириқланиш бажририш асосланган машғулот
Семинар машғулотининг режаси	1. Касбий фаолиятни Бошқарувда шахслараро мулоқот. 2. Иш юзасидан мулоқот ва бошқарув психологияси. 3. Бошқариш усуллари. 4. Раҳбар қобилиятининг психологик компонентлари.
Ўқув машғулоти мақсади:	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
<ul style="list-style-type: none"> - мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустаҳкамлаб ва чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш: - гуруҳларда ишлаш кўникмасини ҳосил қилади ва ривожлантиради. 	<ul style="list-style-type: none"> - Касбий фаолиятни Бошқарувда шахслараро мулоқот хусусида фикрлар билдиради. - Иш юзасидан мулоқот ва бошқарув психологияси моҳиятини очиб бериш. - Бошқариш усуллари ҳақида фикрлар билдиради. - Раҳбар қобилиятининг психологик компонентлари ҳақида фикрлар билдиради.
Ўқитиш услуби ва техникаси:	баҳс-мунозара, фикр қилиш, алмашиш, муҳокама қилиш.
Ўқитиш воситалари:	Тарқатма материаллар, слайдлар.
Ўқитиш шакли:	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
Ўқитиш шарт шароити:	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Профтор.
Мониторинг ва баҳолаш:	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси.

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида	Тинглайдилар

	амалга ошириш тушунтирилади	
II. Асосий босқич (60 минут)	<p>1. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида тезкор “Блиц сўров” саволлари усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)</p> <p>2. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Бошқариш усуллари”ни “Кластер” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, Кластер” тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (2-илова)</p> <p>3. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Идеал раҳбар”, “Мен орзу қилган бошқарувчи” мавзуларига “Эссе” ёзиш топширилади. Аввал, “Эссе” тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (3-илова)</p> <p>4. Гуруҳдаги ҳар бир талабага “Тушунчалар тахлили” методи асосида тарқатма материаллар тарқатилади ва ҳар бир талабадан топширикни ечишлари сўралади (4-илова)</p> <p>6. Натижаларни текширади, талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолайди</p>	<p>Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради</p> <p>Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар</p> <p>Ҳар бир талаба топширикни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар</p>
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топширик беради.	Ёзадилар

1-илова

№	Саволлар	Жавоблар
1	Бошқарувда шахслараро мулоқот деганда нимани тушунаси?	
2	Иш юзасидан мулоқот ва бошқарув психологиясига нималар киради?	
3	Шахслараро мулоқот қандай амалга оширилади?	
4	Раҳбар қандай бўлиши лозим?	
5	Раҳбар психологиясини қандай ўрганиш лозим?	
6	Раҳбар иш жойида ўзини қандай тутиши керак?	

2-илова

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Топширикни диққат билан ўқиб чиқинг.
2. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
3. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
4. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.

5. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.
6. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.

3-илова

“Эссе” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Ўқитувчи беш минутли эссени яратиш учун муаммо ёки масалани танлайди.
2. Ўқитувчи танланган муаммо (масала билан талабаларни таништиради.
3. Талабалар муаммо (масала)нинг умумий моҳияти юзасидан фикр юритади.
4. Талабалар шахсий фикрларини баён этиш усулини белгилаб олади.
5. Ҳар бир талаба беш минутли эссени яратади.
6. Беш минутли эссе гуруҳ жамоасининг эътиборига ҳавола этилади.
7. Гуруҳ жамоаси аъзолари эссе юзасидан ўз фикрларини билдиради.

4-илова

Тушунчалар таҳлили

№	Таянч сўзлар	Талабалар сўзларни изоҳлайдилар
1	Бошқарув,	
2	шахслараро мулоқот	
3	иш юзасидан мулоқот	
4	бошқарув психологияси	
5	раҳбарлик лавозими	
6	мажлис	
7	йигилиш	
8	ишлаб чиқариш муносабати	
9	даъво	
10	такдимот	

Фойдаланилган адабиётлар :

1. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
2. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш- юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й
3. Каримов И.А. Соғлом авлод халқимиз келажаги. Т. 1999.
4. Таълим тўғрисидаги қонун. Т.1997.
5. Мунавваров А.К. Педагогика. Т. Ўқитувчи. 1996.
6. “Ўзбекистон Республикаси Таълим тўғрисида”ги Қонуни.1997.
7. Ғайбуллаев Н.Р., Ёдгоров Р., Ждаркин Л.П
8. www.bilim.uz.
9. www.edu.uz - Вазирлик сайти
10. www.ziyoedu.uz - Вазирлик сайти

10- МАВЗУ.

Касб таълими жараёни. Ўзбекистонда узлуксиз таълим тизими. “Таълим тўғрисида”ги ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури” тўғрисидаги қонунларни ўрганиш.

Узлуксиз таълим тизимининг янги ўзбек модели. Таълим босқичлари: мактабгача таълим, уммумий ўрта таълим, ўрта махсус, касб-хунар таълими. Академик лицей ва касб-хунар коллежлари. Бакалаврият ва магистратура – олий таълим босқичлари. Таълим мазмунини акс эттирувчи асосий ҳужжатлар. “Таълим тўғрисида”ги ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги қонунлар. Педагогика фани ҳақида умумий тушунча Кадрлар тайёрлаш миллий модели ва унинг моҳияти.

Амалий машғулот олиб боориш технологияси

Талабалар сони 20-30 нафар	Вақти 2 соат
Семинар машғулотининг шакли	Индивидуал топшириқланиш бажариш асосланган машғулот
Семинар машғулотининг режаси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Узлуксиз таълим тизимининг янги ўзбек модели. 2. Таълим босқичлари: мактабгача таълим, уммумий ўрта таълим, ўрта махсус, касб-хунар таълими. Академик лицей ва касб-хунар коллежлари. Бакалаврият ва магистратура – олий таълим босқичлари. 3. Таълим мазмунини акс эттирувчи асосий ҳужжатлар. 4. “Таълим тўғрисида”ги ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида”ги қонунлар. Педагогика фани ҳақида умумий тушунча 5. Кадрлар тайёрлаш миллий модели ва унинг моҳияти.
<i>Ўқув машғулоти мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
<ul style="list-style-type: none"> - мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустаҳкамлаб ва чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш: - гуруҳларда ишлаш кўникмасини ҳосил қилади ва ривожлантиради. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ўқув тарбия жараёнини бошқарган ҳолда педагогиканинг вужудга келиши, унинг мақсад ва вазифалари хусусида фикрлар билдиради. - Таълим турлари ва босқичлари моҳиятини очиқ бериш. - “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”ни амалга ошириш босқичлари унинг бўлимлари ҳақида фикрлар билдиради.
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	баҳс-мунозара, фикр қилиш, алмашиш, муҳокама қилиш.

Ўқитиш воситалари:	Тарқатма материаллар, слайдлар.
Ўқитиш шакли:	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
Ўқитиш шарт шароити:	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
Мониторинг ва баҳолаш:	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси.

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида тезкор “Блиц сўров” саволлари усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради
	2. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Кадрлар тайёрлаш миллий дастур”ни “Кластер” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, “Кластер” тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (2-илова)	Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар
III. Якуний босқич (10 минут)	3. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Кадр”, “Миллий” тушунчаларига “Синквейн” тузиш топширилади. Аввал, “Синквейн” тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (3-илова)	Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар
	4. Гуруҳдаги ҳар бир талабага “Тушунчалар тахлили” методи асосида тарқатма материаллар тарқатилади ва ҳар бир талабадан топширикни ечишлари сўралади (4-илова)	Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар
	6. Натижаларни текширади, талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолайди	Ҳар бир талаба топширикни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар
	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топширик беради.	Ёзадилар

1- илова

№	Саволлар	Жавоблар
1	“Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури” нинг бош ғояси нимадан иборат?	
2	Кадрлар тайёрлаш миллий модели нима?	

3	Кадрлар тайёрлаш миллий моделининг асосий таркибий қисмлари нималардан иборат?	
4	Узлуксиз таълим тизимининг моҳиятини ёритиб беринг.	
5	Олий ўқув юртидан кейинги таълим мазмунини изоҳланг.	
6	Педагоглик касбининг асосий хусусиятлари нималарда намоён бўлади?	

2-илова

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

7. Топширикни диққат билан ўқиб чиқинг.
8. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
9. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
10. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.
11. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.
12. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.

3-илова

“Синквейн” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Ўқитувчи талабаларга мавзуга оид тушунча, жараён ёки ҳодиса номи беради.
2. Талабалардан улар ҳақидаги фикрларини қисқа кўринишда ифодалашлари сўралади. Яъни, шеърга ўхшатиб 5 қатор маълумотлар ёзишлари керак бўлади. У куйидага қоидага асосан тузилиши керак:
 - 1-қаторда мавзу бир сўз билан (одатда от билан) ифодаланади.
 - 2-қаторда мавзуга жуда мос келадиган иккита сифат берилади.
 - 3-қаторда мавзу 3та ҳаракатни билдирувчи феъл билан фойдаланилади.
 - 4-қаторда темага доир муҳокама этувчиларнинг ҳиссиётини ифодаловчи жумла тузилади. У тўрт сўздан иборат бўлади.
 - 5-қаторда мавзуни моҳиятини ифодаловчи битта сўз берилади. У мавзунинг синоними бўлади.

“Sinkveyn” metodini amalga oshirish

1. Кадр
2.
3.
4.
5.

1. Миллий
2.
3.
4.
5.

Тушунчалар тахлили

№	Таянч сўзлар	Талабалар сўзларни изохлайдилар
1	Кадрлар тайёрлаш миллий модели	
2	Узлуксиз таълим, такомиллаштириш	
3	Дастур	
4	Таълим тамойили таълим-тарбия	
5	Таркибий қисм	
6	Давлат	
7	Шахс	
8	Фан	

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР :

11. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
12. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш- юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й
13. Каримов И.А. Соғлом авлод халқимиз келажаги. Т. 1999.
14. Таълим тўғрисидаги қонун. Т.1997.
15. Мунавваров А.К. Педагогика. Т. Ўқитувчи. 1996.
16. “Ўзбекистон Республикаси Таълим тўғрисида”ги Қонуни. 1997.
17. Ғайбуллаев Н.Р., Ёдгоров Р., Ждаркин Л.П
18. www.bilim.uz.
19. www.edu.uz - Вазирлик сайти
20. www.ziyoedu.uz - Вазирлик сайти

11- МАВЗУ.

Ривожланган хорижий мамлакатларда таълим-тарбия (Таълим турларини таққослаш).

Ўзбекистон Республикаси ва жаҳон таълими тизими ҳақидаги билимларини мустаҳкамлаш, талабаларнинг мустақил фикрлаш қобилиятини ривожлантириш. Талабаларда тарбия жараёнининг жамият тараққиётидаги роли ҳақидаги тасаввурларни ҳосил қилиш, талабаларга психология фанининг объекти, предмети, мақсад ва вазифалари ҳақида тушунча бериш. Инсонни тарбиялаш, уни билим олишга, меҳнат қилишга ундаш ва бу хатти-ҳаракатини секин-аста кўникмага айлантириб бориш лозим эканлиги ҳақида тушунча бериш.

Амалий машғулот олиб бориш технологияси.

<i>Талабалар сони: 20-25 нафар</i>	<i>Вақти: 2 соат</i>
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Ўзбекистон Республикаси таълими тизими 2. Америка Қўшма Штатлари таълими тизими 3. Франция таълими тизими 4. Англия таълими тизими.
<i>Ўқув машғулотининг мақсади:</i>	Ўзбекистон Республикаси ва жаҳон таълими тизими ҳақидаги билимларини мустаҳкамлаш, талабаларнинг мустақил фикрлаш қобилиятини ривожлантириш
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
- Ўзбекистон Республикаси таълим тизимини ўрганишга ёрдам беради: - Америка Қўшма Штатларидаги таълим тизимини чуқурроқ англашга кўмаклашади: - Франциядаги таълим-тарбия муассасалари ҳақидаги фикрларини муҳокама қилишади. - Англия таълим тизимини таҳлил қилишга ёрдам беради - Талабаларнинг кичик гуруҳларда ишлаш кўникмаларини ривожлантиради	- Ўзбекистон Республикаси таълим тизими тузилишини гапириб беради - Америка Қўшма Штатларидаги таълим тизими ҳақидаги фикрларини баён этадилар; - Франциядаги таълим-тарбия муассасалари ҳақидаги фикрларини изоҳлаб бера оладилар - Англия таълим тизимини таҳлил қиладилар - Талабалар ўз фикрларини мустақил, эркин баён қила оладилар, жамоада ишлаш кўникмаларини ривожлантирадилар
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, режаси, кутиладиган натижалар билан таништиради.	Тинглайдилар
	2. Мавзу бўйича асосий тушунчаларнинг мазмун-моҳиятини эсга туширади	Саволларга жавоб берадилар
I. Асосий босқич (60 минут)	1. Кичик гуруҳларда ишлашни амалга оширади. (1- илова). 2.Топшириқни эълон қилади, кичик гуруҳларга А1 форматдаги қоғоз ва маркерларни тарқатади, ҳар бир гуруҳ учун алоҳида топшириқларни беради (2- илова). 3.Гуруҳлар ишини бошқаради, ташкилий масалалар бўйича саволларга жавоб беради, талабаларни йўналтиради. 4.Берилган топшириқларни бажарилганлигини назорат қилади, талабалар жавобларини тинглайди, саволлар беради, талабалар фаолиятини бошқаради	Кичик гуруҳ қоидалари билан танишадилар Кичик гуруҳ қоидалари билан танишадилар Талабалар уч гуруҳга ажраладилар Гуруҳ сардори ва аъзолари берилган топшириқни бажарадилар Гуруҳда муҳокама этилган саволлар юзасидан жавоблар маркерлар ёрдамида плакатга ёзилади ва гуруҳ сардори томонидан ҳимоя қилинади
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Машғулот бўйича якунловчи хулоса чиқаради.Талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатланти-ради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

(1- илова).

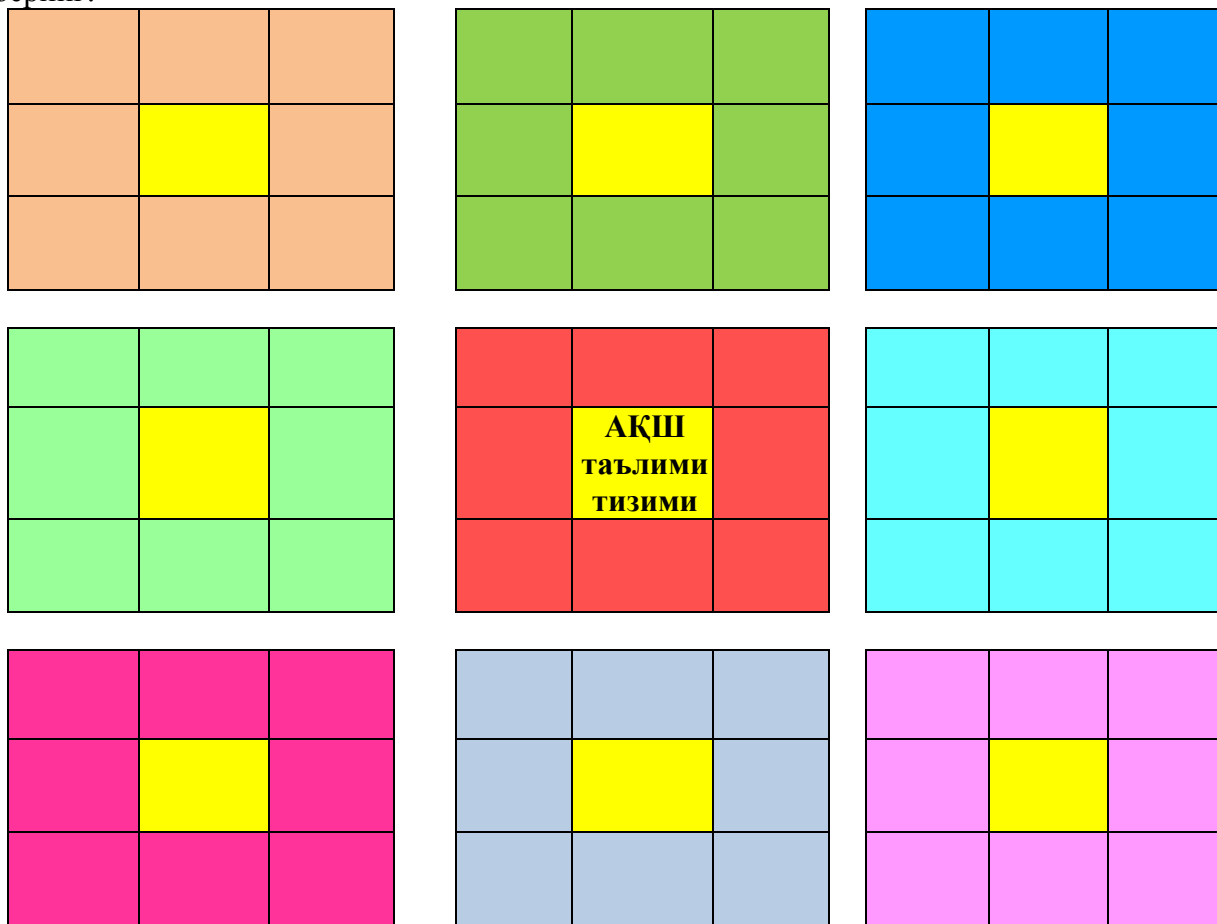
Асосий тушунчалар:

Узлуксиз таълим, давлат, жамият, фан, шахс, ишлаб чиқариш тизим, бошқарув, устивор, демократив, бакалаврият, магистратура, касб-ҳунар, академик лицей, мактабдан ташқари таълим

Кичик гуруҳлар учун топшириқлар

1 гуруҳ учун топширик

Америка Қўшма Штатлари таълими тизими мавзусини Нилуфар гули ёрдамида ёритиб беринг.

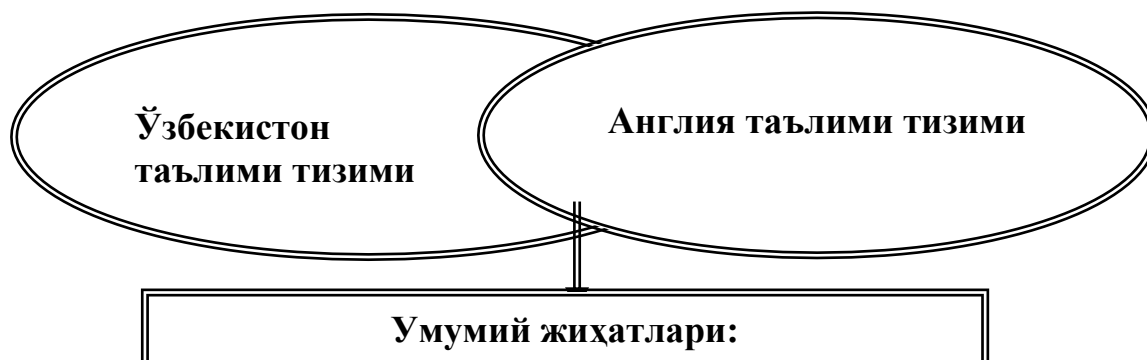
2 гуруҳ учун топширик

“Франция таълими тизимининг аҳамияти” саволини ФСМУ технологияси ёрдамида таҳлил қилинг.

Савол	Франция таълими тизимининг аҳамияти нималардан иборат?
(Ф) Фикрингизни баён етинг	
(С) Фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг	
(М) Кўрсатган сабабингизни исботловчи далил келтиринг	
(У) Фикрингизни умумлаштиринг	

3 гуруҳ учун топширик

Ўзбекистон таълими тизими ва Англия таълими тизиминини Венн диаграммаси ёрдамида таҳлил қилинг.

ХУЛОСА.

Юқорида билдирилган фикрлардан келиб чиқиб шуни хулоса қилиб айтиш мумкинки ҳар бир педагог педагогиканинг сўнги ютуқларидан хабардор бўлиши, педагогик маҳоратга эга бўлиши, талабаларни билим, кўникма ва малакаларини оширишда хизмат қиладиган педагогик технологиялари ва методларини билиши ҳамда амалда қўллаш олиши керак. Бу эса ҳар бир педагогнинг машғулотларини қизиқарли ва самарали бўлишига, ўз олдига қўйган мақсадларига эришишни таъминлайди. Инсонни дунёга келиши, фақат туғилишидан иборат табиий-биологик ҳодиса эмас, балки туғилгандан кейин ўз замонасининг тараққиёти даражасига кўтарилиши, мавжуд ижтимоий-тарихий тажрибани эгаллаши, жамиятда ўз ўрнини белгилаб олиши, тарихий жараёнининг фаол иштирокчисига айланиши, яъни тарбия олиши керак. Шундагина биз ҳар жиҳатдан етук, баркамол шахсни, рақобатбардош кадрларни тайёрлай оламиз ва биз педагоглар ҳам бошқа ривожланган демократик давлатлардаги кадрлар билан бемалол рақобат қила оламиз. Ҳозирда давлатимизнинг ўз олдига қўйган асосий вазифаларидан бири ҳам шу масаладир.

Адабиётлар:

1. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
2. Абдуллаева Ш. ва бошқ. Педагогика. Ўқув қўлланма. – Т.: Фан, 2004.
3. Абдуллаева Ш., Холмаматова Л.А. Педагогика. Ўқув қўлланма. – Т.: ТАҚИ, 2005.
4. Хашимов К., Нишанова С. Педагогика тарихи (дарслик).
5. Зуннунов А. Педагогика тарихи (дарслик).
6. Джуринский А. Педагогика: история педагогических идей: Учебное пособие. – М., 2000. – 352 с.
7. Ҳошимов К., Очил С. Ўзбек педагогикаси анталогияси (1-2 жилд) Т.: Ўқитувчи., 1995.
8. Азизходжаева Н.Н. Педагогические технологии в подготовке учителя. Ташкент, 2000.
9. Аллаёров И.А. Дидактические основы активного обучения управленческим дисциплинам. – Ташкент: Фан, 1994.
10. Беспалько В.П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения. – М., 1995.

12-МАВЗУ.

Фанни ўқитишда илғор педагогик технологиялардан фойдаланиб “Синквейн”, “Кластер”, “Венн” диаграммаси методларини ўрганиш.

Меҳнат тушунчаси. Меҳнат психологияси. Меҳнатнинг психологик мазмуни. Меҳнат фаолиятини ўрганиш методлари. Касблар классификацияси ҳақида маълумот. Меҳнат эгасининг шаклланиши.

Амалий машғулотни олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони:</i> 20-25 нафар	<i>Вақти:</i> 2 соат
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Меҳнат психологияси. 2. Меҳнатнинг психологик мазмуни. 3. Меҳнат фаолиятини ўрганиш методлари. 4. Касблар классификацияси. 5. Меҳнат эгасининг шаклланиши
<i>Ўқув машғулоти мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
- мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустақкамлаб, чуқурлаштиради: - ўз фикрини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш.	- Меҳнат тушунчаси, унинг психологик мазмуни ҳақида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Меҳнат фаолиятини ўрганиш методлари ҳақида тушунтириб беради; - Касблар классификацияси ҳақида маълумот беради.
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)	Саволларга тезкорлик билан жавоб кайтаради
	2. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Метод”, “Инновация” ва	Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар

	“Технология” ибораларига “Кластер” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, “Кластер” тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (2-илова) 6. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди.	Ҳар бир гуруҳ топшириқни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

1-илова

“Савол-жавоб” усули

№	Саволлар
1	Pedagogik texnologiyaning maqsad va vazifalari
2	Pedagogik texnologiyaning ilmiy asoslari
3	Pedagogik texnologiyani loyihalashtirish va rejalashtirish yo‘llari
4	Интерфаол методларнинг дарс жараёнида қўллашнинг имкониятлари
5	Ақлий хужум методининг афзалликлари
6	Кластер методининг луғавий маъноси
7	Мавзуга оид тушунчаларни таҳлил этишда “Венн” диаграммасининг роли
8	Анъанавий ва ноанъанавий таълим моделларининг афзалликлари ва камчиликлари

2-илова

“Sinkveyn” metodini amalga oshirish bosqichlari:

- О‘қитувчи талабаларга mavzuga oid tushuncha, jarayon yoki hodisa nomini beradi.
- Talabalardan ular haqidagi fikrlarini qisqa ko‘rinishda ifodalashlari so‘raladi. Ya’ni, she’rga o‘xshatib 5 qator ma’lumotlar yozishlari kerak bo‘ladi. U quyidaga qoidaga asosan tuzilishi kerak:

1-qatorda mavzu bir so‘z bilan (odatda ot bilan) ifodalanadi.

2-qatorda mavzuga juda mos keladigan ikkita sifat beriladi.

3-qatorda mavzu 3ta xarakterni bildiruvchi fe‘l bilan foydalaniladi.

4-qatorda temaga doir muhokama etuvchilarning hissiyotini ifodalovchi jumla tuziladi. U to‘rt so‘zdan iborat bo‘ladi.

5-qatorda mavzuni mohiyatini ifodalovchi bitta so‘z beriladi. U mavzuning sinonimi bo‘ladi.

“Sinkveyn” metodini amalga oshirish

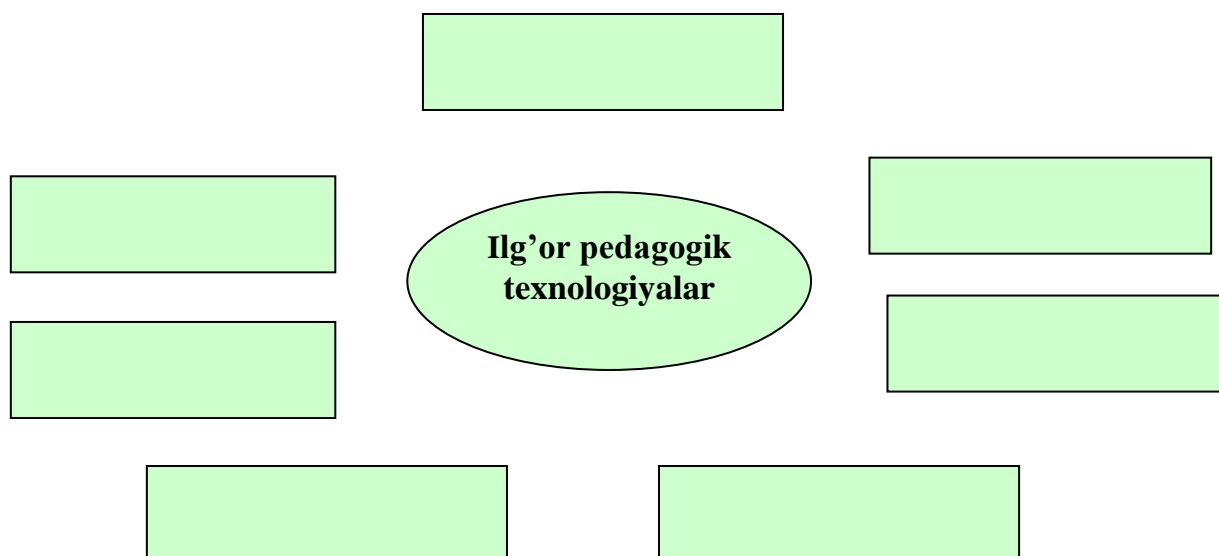
1. Метод
2.
3.
4.
5.

1. Инновация
2.
3.
4.
5.

1. Texnologiya
2.
3.
4.
5.

илова

“Ilg’or pedagogik texnologiyalar” iboralарини “Кластер” усули орқали ёритиб беринг.

4-илова

Қуйида берилган педагог олимларнинг педагогик технологияга берган таърифларини аниқланг.

№	Муаллиф	ПТга берилган таърифлар
1	Беспалко	
2	В. Монахов	
3	Кларин	
4	Н. Сайидахмедов ва М. Очилов	
5	И. Лернер	
6	Б. Фарберман	
7	ЮНЕСКО	

Адабиётлар:

1. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
3. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш-юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й.
4. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й.
5. Каримов И.А. “Маънавий юксалиш йўлида”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.

6. Каримов И. А. “Ўзбекистон ХХ1 асрга интилмоқда”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
7. Абдурахмонов Ф. “Қадимги шарқ мамлакатларида психологик фикрлар тараққиёти”. Т., “Ўзбекистон”, 1995.
8. Абдурахмонов Ф. “Одамлар билан қандай мулоқотга киришиш ва ёндошиш керак”. Т., “Ўқитувчи”, 1996.
9. Каримова В. Ижтимоий психология. Т., «Ўқитувчи», 1994.
10. Каримова В., Акромова Ф. Психология. Т, 2000.
11. Ғозиев Е. Психология. Т, «Ўқитувчи», 1994.
12. www.edu.uz - Вазирлик сайти
13. www.ziyoedu.uz - Вазирлик сайти

13- МАВЗУ.

Касбий тарбияда шахс ривожланиши ва унга таъсир этувчи асосий омиллар (биологик, ижтимоий омиллар).

Касбий тарбияда шахс ривожланиши ҳақида тушунча. Касбий тарбияда шахсни ривожлантирувчи асосий омиллар. Бола ёшини даврлаштириш ва унинг педагогик аҳамияти.

Амалий машғулот олиб бориш технологияси.

<i>Талабалар сони:</i> 20-25 нафар	<i>Вақти:</i> 2 соат
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Касбий тарбияда шахс ривожланиши ҳақида тушунча 2. Касбий тарбияда шахсни ривожлантирувчи асосий омиллар. 3. Бола ёшини даврлаштириш ва унинг педагогик аҳамияти.
<i>Ўқув машғулоти мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
- мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустаҳкамлаб, чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш. - Гуруҳлаарда ишлаш кўникма-сини ҳосил қилади ва ривожлантиради.	- Касбий тарбияда шахс ривожланиши ҳақида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Касбий тарбияда шахсни ривожлантирувчи асосий омиллар хусусидаги фикрларни тушунтириб беради; - Бола ёшини даврлаштириш ва унинг педагогик аҳамияти ҳақида фикрлар билдиради.
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
I. Асосий босқич (60 минут)	11. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради
	Гуруҳга умумий тарзда “Бола ёшини	Тинглайдилар ва топши-

	<p>даврлаштириш” ни “Кластер” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, Кластер” тузиш қоидасини талабаларга тушунтиради (2-илова)</p> <p>5. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Kasbiy tarbiyada shaxs rivojlanishi va unga ta’sir etuvchi asosiy omillar”га оид саволларни таҳлил қилиш учун ФСМУ тузиш топширилади. Аввал, “ФСМУ” тузиш қоидасини талабаларга тушунтиради (3-илова)</p> <p>6. Гуруҳдаги ҳар бир талабага “Тушунчалар таҳлили” методи асосида тарқатма материаллар тарқатилади ва ҳар бир талабадан ўз фикрини баён этиш сўралади (4-илова)</p> <p>7. Натижаларни текширади, талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини қутиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолайди</p>	<p>риқни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар</p> <p>Ҳар бир талаба топшириқни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар</p>
III. Яқуний босқич (10 минут)	1. Ишга яқун ясайди. Талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатланти-ради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

1-илова

Блиц сўров саволлари

№	Саволлар	Жавоблар
1	Шахс ривожланиши ва унга таъсир этувчи асосий омилларни санаб беринг.	
2	Тарбия жараёнининг жамият тараққиётидаги роли қандай?	
3	Шахснинг ҳаёти фаолияти давомида муҳит унга ё ижобий, ё салбий таъсир кўрсатиши нималардан иборат?	
4	Инсоннинг шаклланишида ирсиятнинг роли қандай?	
5	Ўспиринлик ёшининг энг характерли белгиси нимада намоён булади?	

2-илова

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Топшириқни диққат билан ўқиб чиқинг.
2. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
3. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
4. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.
5. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.

6. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.

3-илова

Шахс ривожланишига таъсир этувчи асосий омилларни ФСМУ технологияси ёрдамида таҳлил қилинг.

Савол	<i>Шахс ривожланиши ва унга таъсир этувчи асосий омиллардан қайси бири устун туради?</i>
(Ф) Фикрингизни баён етинг	
(С) Фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг	
(М) Кўрсатган сабабингизни исботловчи далил келтиринг	
(У) Фикрингизни умумлаштиринг	

4-илова

“Тушунчалар таҳлили” методини амалга ошириш тартиби:

Жадвал кўринишида бир томонига мавзуга тегишли тушунчалар келтирилган тарқатма материал талабаларга берилади ва улардан ушбу тушунчаларни изоҳини ёзишлари сўралади.

Қуйида келтирилган таянч ибораларни изоҳланг.

№	Таянч сўзлар	Таърифи, изоҳи
1	Мухит	
2	биологик омил	
3	ижтимоий омил	
4	интенсив	
5	таълим-тарбия	
6	жисмоний тарбия	
7	ақлий тарбия	
8	маънавий камол топиш	
9	соғлом авлод	
10	даврлаштириш	
11	ўспирин	
12	ёшлик	

Адабиётлар:

1. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
2. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш- юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й Каримов И.А. “Маънавий юксалиш йўлида”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
3. Каримов И. А. “Ўзбекистон ХХI асрга интиломда”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
4. Абдурахмонов Ф. “Қадимги шарқ мамлакатларида психологик фикрлар тараққиёти”. Т., “Ўзбекистон”, 1995.
5. Абдурахмонов Ф. “Одамлар билан қандай мулоқотга киришиш ва ёндошиш керак”. Т., “Ўқитувчи”, 1996.
6. Каримова В. Ижтимоий психология. Т., «Ўқитувчи», 1994.
7. Каримова В., Акромова Ф. Психология. Т, 2000.
9. Ғозиев Е. Интеллект психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
10. Ғозиев Е. Психология. Т, «Ўқитувчи», 1994.
11. www.bilim.uz.
12. www.edu.uz - Вазирлик сайти
13. www.ziyouedu.uz - Вазирлик сайти

14-МАВЗУ.

Касбий фаолиятда тарбия жараёни. Тарбия методлари.

Талабаларда тарбия жараёнининг жамият тараққиётидаги роли ҳақидаги тасаввурларни ҳосил қилиш, талабаларга психология фанининг объекти, предмети, мақсад ва вазифалари ҳақида тушунча бериш. Инсонни тарбиялаш, уни билим олишга, меҳнат қилишга ундаш ва бу хатти-ҳаракатини секин-аста кўникмага айлантириб бориш лозим эканлиги ҳақида тушунча бериш.

Амалий машғулот олиб бориш технологияси.

<i>Талабалар сони:</i> 20-25 нафар	<i>Вақти:</i> 2 соат
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Тарбия жараёнининг моҳияти 2. Тарбия усуллари ва принциплари 3. Тарбия усулларининг таснифи 4. Таълим жараёни. 5. Дидактика ва унинг асосий категориялари.
<i>Ўқув машғулотининг мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
<ul style="list-style-type: none"> - мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустақамлаб, чуқурлаштиради: - ўз нуқтаи назарини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш. - Гуруҳлаарда ишлаш кўникма-сини ҳосил қилади ва ривожлантиради. 	<ul style="list-style-type: none"> - Тарбиянинг мураккаб жараён эканлиги ва унинг миллий ғоя, миллий мафкурага боғлиқлиги хусусида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Тарбия жараёнининг болаларнинг ёш хусусиятларига нисбатан даврларга боғлиқлиги хусусидаги фикрларни тушунтириб беради; - Инсоннинг ўз – ўзига тўғри талаби ҳақида фикрлар билдиради
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
I. Асосий босқич	12. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради

(60 минут)	<p>жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)</p> <p>13. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Тарбия”, “Оила”, “Фарзанд” сузларини “Кластер” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, Кластер” тузиш қоидасини талабаларга тушунтиради (2-илова)</p> <p>5. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда тарбияга оид бўлган “Рағбатлантириш”, “Жазо” ва “Уят” тушунчаларига “Синквейн” тузиш топширилади. Аввал, “Синквейн” тузиш қоидасини талабаларга тушунтиради (3-илова)</p> <p>6. Гуруҳдаги ҳар бир талабага “Тушунчалар таҳлили” методи асосида тарқатма материаллар тарқатилади ва ҳар бир талабадан ўз фикрини баён этиш сўралади (4-илова)</p> <p>7. Натижаларни текширади, талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини қутиладиган натижага жалб қилади. Уларни баҳолайди</p>	<p>Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар</p> <p>Тинглайдилар ва топширикни бажарадилар</p> <p>Ҳар бир талаба топширикни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар</p>
III. Якуний босқич (10 минут)	<p>1. Ишга якун ясайди. Талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатланти-ради.</p> <p>2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.</p>	<p>Эшитади, аниқлайди</p> <p>Ёзадилар</p>

1-илова

Блиц сўров саволлари

№	Саволлар	Жавоблар
1	Тарбия жараёнининг моҳияти нималардан иборат?	
2	Тарбия жараёнининг жамият тараққиётидаги роли қандай?	
3	Тарбияланганлик тушунчасига таъриф беринг.	
4	Тарбия методларининг санаб беринг	
5	Жазо турлари нималардан иборат?	

2-илова

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Топширикни диққат билан ўқиб чиқинг.
2. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
5. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
6. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.
5. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.
6. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.

“Синквейн” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Ўқитувчи талабаларга мавзуга оид тушунча, жараён ёки ҳодиса номини беради.
2. Талабалардан улар ҳақидаги фикрларини қисқа кўринишда ифодалашлари сўралади. Яъни, шеърга ўхшатиб 5 қатор маълумотлар ёзишлари керак бўлади. У қуйидага қоидага асосан тузилиши керак:
1-қаторда мавзу бир сўз билан (одатда от билан) ифодаланади.
2-қаторда мавзуга жуда мос келадиган иккита сифат берилади.
3-қаторда мавзу 3та ҳаракатни билдирувчи феъл билан фойдаланилади.
4-қаторда темага доир муҳокама этувчиларнинг ҳиссиётини ифодаловчи жумла тузилади. У тўрт сўздан иборат бўлади.
5-қаторда мавзунинг моҳиятини ифодаловчи битта сўз берилади. У мавзунинг синоними бўлади.

“Тушунчалар таҳлили” методини амалга ошириш тартиби:

Жадвал кўринишида бир томонига мавзуга тегишли тушунчалар келтирилган тарқатма материал талабаларга берилади ва улардан ушбу тушунчаларни изоҳини ёзишлари сўралади.

Қуйида келтирилган таянч ибораларни изоҳланг.

№	Таянч сўзлар	Таърифи, изоҳи
1	Педагогик	
2	жазо	
3	Уят	
4	Тарбия	
5	Тарбияланганлик	
6	Адолат	
7	Танбеҳ бериш	
8	Уялтириш	
9	Виждон	
10	Қалб	

Тест саволлари намунаси**Тарбия нима?**

*Бир авлоднинг ижтимоий тажрибасини иккинчи бир авлод томонидан узлаштирилиши ва уларни ижтимоий ҳаётга кушилишларини таъминлаб берувчи зарурий фаолият.

Кишининг физик ва рухий узгариши

Тажрибалар алмашиниш жараёни-маҳсул ташкил этилган тизим

Кишиларнинг таълим тарбияси

Тарбия коидалари нечта?

*9 та

8 та

7 та

6 т

Ўргатиш, одатлантириш, машқ қилдириш халқ педагогикасида қайси тарбия усулига мансуб?

Наъмуна

*Тушунтириш

Насихат, ўғит

Қоралаш ва жазо

Таъқиқлаш, таъна, гина, танбех бериш, қойиш, айблаш, мажбур қилиш халқ педагогикасида қайси тарбия усулига мансуб?

Наъмуна

*Қоралаш ва жазо

Тушунтириш

Насихат ва ўғит

Ундаш, кўндириш, илтимос қилиш, маъқуллаш, раҳмат айтиш, дуо қилиш халқ педагогикасида қайси тарбия усулига тегишли?

Қоралаш ва жазо

Тушунтириш

*Насихат, ўғит

Наъмуна

Рағбатлантириш усули неча турга бўлинади?

2

3

9

*11

Мактабларда қўллаш мумкин бўлган жазо чоралари қайсилар ?

Уриш

Койиш

Танбех, огохлантириш

* Танбех, огохлантириш, хайфсан бериш, уялтириш

Қуш уясида кўрганини қилади. Ушбу мақол қайси тарбия усулига тегишли?

Тушунтириш

* Наъмуна

Қоралаш ва жазо

Рағбатлантириш

Адабиётлар:

8. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
9. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш- юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й Каримов И.А. “Маънавий юксалиш йўлида”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
10. Каримов И. А. “Ўзбекистон ХХ1 асрга интилмоқда”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
11. Абдурахмонов Ф. “Қадимги шарқ мамлакатларида психологик фикрлар тараққиёти”. Т., “Ўзбекистон”, 1995.
12. Абдурахмонов Ф. “Одамлар билан қандай мулоқотга киришиш ва ёндошиш керак”. Т., “Ўқитувчи”, 1996.
13. Каримова В. Ижтимоий психология. Т., «Ўқитувчи», 1994.
14. Каримова В., Акромова Ф. Психология. Т, 2000.
9. Ғозиев Е. Интеллект психологияси. Т, «Ўқитувчи», 1990.
10. Ғозиев Е. Психология. Т, «Ўқитувчи», 1994.
11. www.bilim.uz.
12. www.edu.uz - Вазирлик сайти
13. www.ziyoedu.uz - Вазирлик сайти

15- МАВЗУ.

Оила психологияси. Ижтимоий оила асослари (Оила турларини ўрганиш).

Ижтимоий оила асослари. Оиланинг мақсад ва вазифалари. Оилада эр-хотиннинг ўзаро муносабатлари. Ота-онанинг фарзанд олдидаги ва аксинча фарзанднинг ота-она олдидаги бурчлари. Оилада эр-хотиннинг ўзаро муносабатларига кўра оила турлари

Амалий машғулотни олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони:</i> 20-25 нафар	<i>Вақти:</i> 2 соат
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Ижтимоий оила асослари. 2 Ота-онанинг фарзанд олдидаги ва аксинча фарзанднинг ота-она олдидаги бурчлари. 3.Оилада эр-хотиннинг ўзаро муносабатларига кўра оила турлари
<i>Ўқув машғулоти мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
- мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустахкамлаб, чуқурлаштиради: -ўз фикрини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш.	- Оиланинг асосий вазифаси хусусида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Оилада эр-хотиннинг ўзаро муносабатлари ҳақида тушунтириб беради; - Ота-онанинг фарзанд олдидаги ва аксинча фарзанднинг ота-она олдидаги бурчларини тушунтириб беради.
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	3. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради
	4. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Оила”, “Насл” ибораларига	Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар

	<p>“Кластер” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, Кластер” тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (2-илова)</p> <p>5. Гуруҳдаги ҳар бир талаба “Кроссворд” методи асосида мавзунини мустақамлайдилар (3-илова)</p> <p>4. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди.</p>	<p>Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар</p> <p>Ҳар бир гуруҳ топшириқни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар</p>
<p>III. Якуний босқич (10 минут)</p>	<p>1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.</p>	<p>Эшитади, аниқлайди</p>
	<p>2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.</p>	<p>Ёзадилар</p>

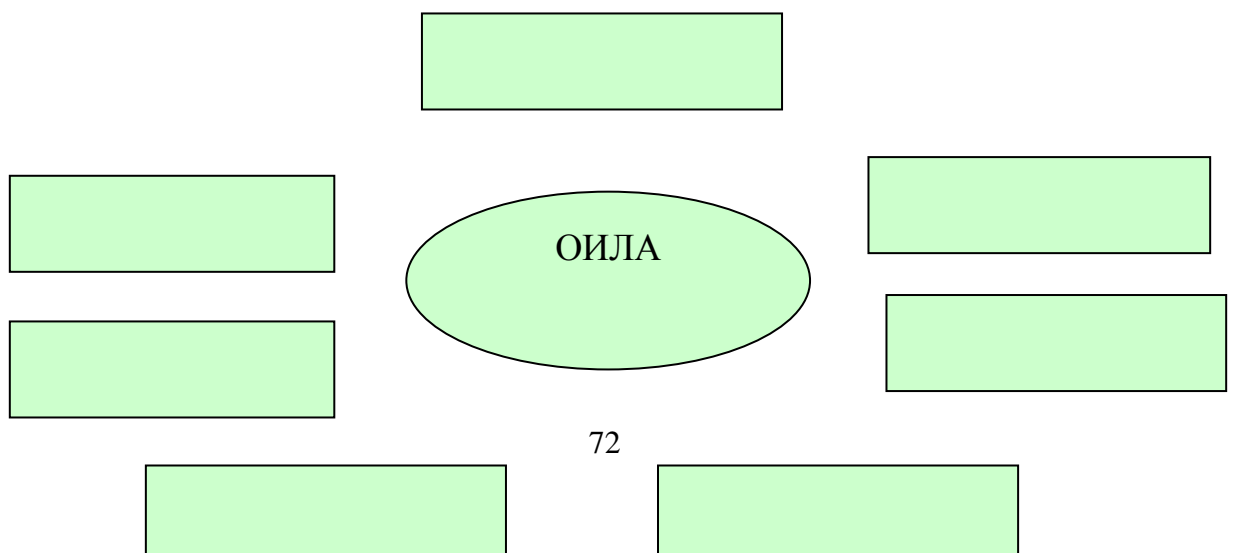
1-илова

Блиц сўров саволлари

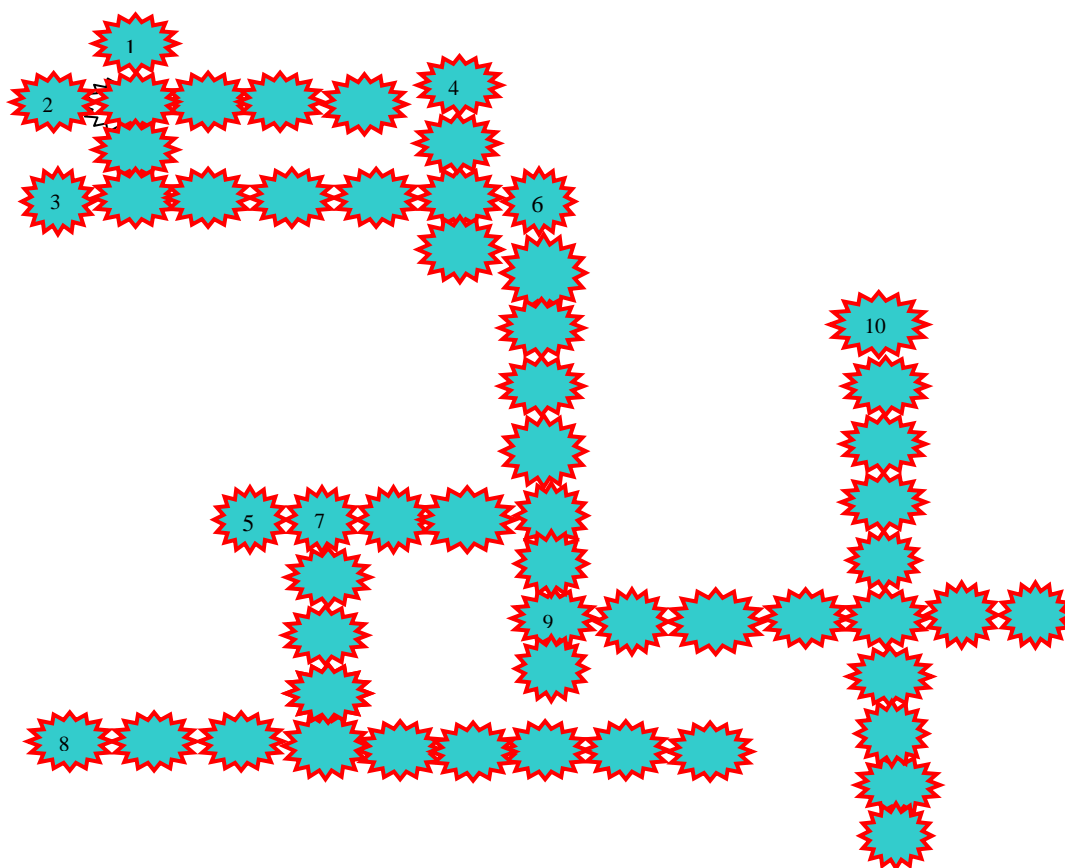
№	Саволлар	Жавоблар
1	Оиланинг асосий вазифалари нималардан иборат?	
2	Оиладаги соғлом муҳитнинг жамият тараққиётидаги роли қандай?	
3	Оила – жамиятнинг бир бўлаги тушунчасига таъриф беринг.	
4	Оиладаги соғлом муҳитнинг юзага келтирувчи асосий омиллар?	
5	Фуқаролик жамиятини барпо этишда оиланинг роли нималардан иборат?	
6	Оилада фарзанд тарбиясининг родини тушунтиринг.	
7	Оиланинг эр-хотин орасидаги муносабатларига кўра қандай оила турлари мавжуд ?	

2-илова

“Оила”, “Насл” ибораларини “Кластер” усули орқали ёритиб беринг

Мавзу юзасидан бошқотирма

Бошқотирма саволлари

1. Жамиятнинг бир бўлаги? (Оила)
2. Эр- хотинни бир – бири билан қонуний боғловчи восита? (Никоҳ)
3. Оиланинг асосий вазифаси жамият давомийлигини таъминлаш ва дунёга келтириш? (Фарзанд)
4. Оилада ва жамиятда эр ва хотин ҳуқуқлари қандай тақсимланади? (Тенг)
5. Оилани маънавий, иқтисодий қўллаб-қувватлаш асосан кимнинг вазифаси? (Эркак)
6. Яқка бола билан чегараланиш келажакда қандай одамларнинг кўпайишига олиб келади? (дефектли)
7. “Оила – энг қадимий ва асли табиий бўлган жамият бўлагидир” (Ж. Ж. Руссо)
8. Ота-онанинг болага бўлган қаттиққўллиги, талабчанлиги, қатъийлиги билан изоҳланадиган тури? (Авторитар)
9. Ўта кечиримлик ва болаларга нисбатан сабр – тоқатлиги билан ифодаланади тури? (Либерал)
10. Мослашувчанлик, халқпарварлиги билан изоҳланадиган тури?(Демократик)

Адабиётлар:

1. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
3. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш-юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й.
4. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й.
5. Каримов И.А. “Маънавий юксалиш йўлида”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
6. Каримов И. А. “Ўзбекистон ХХI асрга интилмоқда”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
7. Абдурахмонов Ф. “Қадимги шарқ мамлакатларида психологик фикрлар тараққиёти”. Т., “Ўзбекистон”, 1995.
8. Абдурахмонов Ф. “Одамлар билан қандай мулоқотга киришиш ва ёндошиш керак”. Т., “Ўқитувчи”, 1996.
9. Каримова В. Ижтимоий психология. Т., «Ўқитувчи», 1994.
10. Каримова В., Акромова Ф. Психология. Т, 2000.
11. Ғозиев Е. Психология. Т, «Ўқитувчи», 1994.
12. www.edu.uz - Вазирлик сайти
13. www.ziyoedu.uz - Вазирлик сайти

16-МАВЗУ.

Шарқ мутафаккирларининг оила хусусида психологик-педагогик қарашлари.

Шарқ мутафаккирларининг оила ҳақидаги қарашлари. «Авесто»да оила ҳақида баён этилган фикрлар. Абу Наср Форобий, Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино, Юсуф хос Ҳожиб, Алишер Навоий ва бошқа мутафаккирларининг оила хусусидаги қарашлари. Ибн Синонинг оилавий муносабатлар ҳақида қарашлари. Исломда оилавий муносабатлар масалалари.

Амалий машғулотни олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони: 20 - 25 гача</i>	Вақти: 2 соат.
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси</i>	1. «Авесто»да оила ҳақида баён этилган фикрлар. 2. Абу Наср Форобий, Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино, Юсуф хос Ҳожиб, Алишер Навоий ва бошқа мутафаккирларининг оила хусусидаги қарашлари. 3. Исломда оилавий муносабатлар масалалари.
<i>Ўқув машғулотни мақсади:</i> Талабаларда Шарқ мутафаккирларининг оила ҳақидаги қарашлари, исломда оилавий муносабатлар масалалари оид назарий маълумотлар билан таништириш ва тасавурларини кенгайтириш	
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолияти натижалари:</i>
1) «Авесто»да оила ҳақида баён этилган фикрлар билан таништириш;	«Авесто»да оила ҳақида баён этилган фикрлар ҳақида тасавурлар шаклланади;
2) Шарқ мутафаккирларининг оила хусусидаги қарашлари билан таништириш;	Шарқ мутафаккирларининг оила хусусидаги қарашлари ҳақида аниқ тасавурларга эга бўладилар;
3) Исломда оилавий муносабатлар масалаларининг моҳиятини тушунтириб беради;	Исломда оилавий муносабатлар масалалари ҳақидаги маълумотларни билиб оладилар;
4) Мавзунинг асосий тушунчаларини ажратиб кўрсатиш;	Мавзунинг асосий тушунчаларини ўзлаштирадилар;
<i>Ўқитиш усуллари ва техника</i>	Тушунтириш, суҳбат, “Ақлий ҳужум” усули, Тушунчалар таҳлили, Интервью
<i>Ўқитиш шакли</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш воситалари</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Ўқитиш шарт-шароитлари</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.
<i>Мониторинг ва баҳолаш</i>	Ўз-ўзини назорат қилиш, рефлексия

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

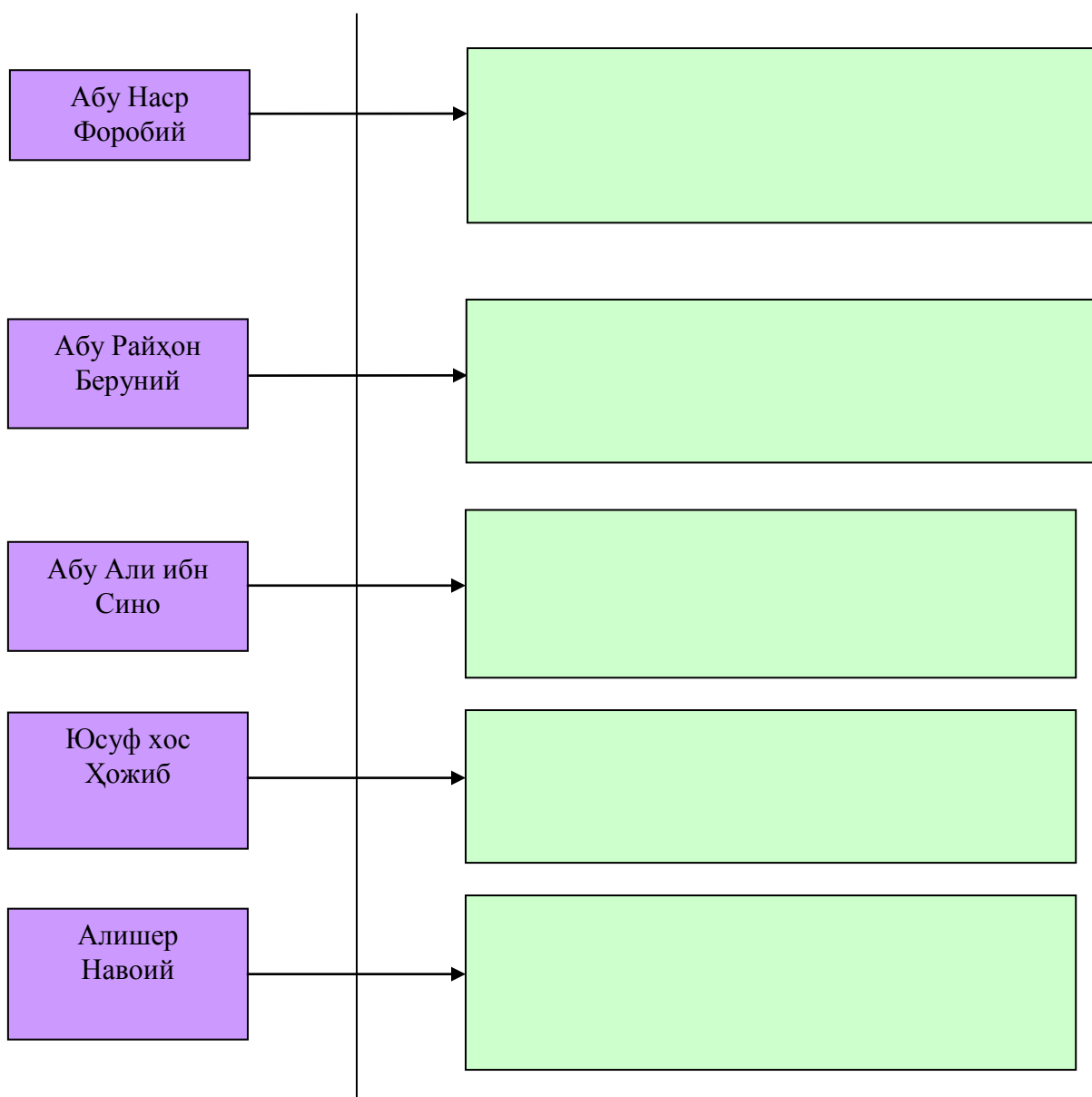
Иш босқичлари ва вақти	Фаолият мазмуни	
	Ўқитувчи	Талаба
1-босқич. Ўқув машғулотига кириш (Даъват босқичи) (25 минут)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мавзунинг номланиши, режа, мақсад ва кутилаётган натижаларини баён этади 2. Талабаларга “Т-схемаси” усули орқали “Зардуштийлик ва Ислоом динида келтирилган оила хусусида қандай фикрларни биласиз?”, деган савол билан муурожаат қилади. (1-илова) 3. Имкон даражасида кўпроқ талабаларнинг фикр-мулоҳазаларини эшитади. 	Ўз билимларига таянган ҳолда ўқитувчининг саволига жавоб берадилар. Аксарият талабалар тинглайдилар, фикрлайдилар. Мавзунинг номланиши ва режаларни дафтарларига қайд этадилар.
2-босқич. Асосий (Англаш босқичи) (45 минут)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ўтилган мавзу бўйича талабалар билимларини такомиллаштириш учун “Шарқ мутафаккирларининг оила хусусидаги қарашлари”ни ёритиш (2 илова). 2. “Оила”, “Насл” ибораларини “Синквейн” усули орқали ёритиб берадилар (3-илова) 3. “Эркакнинг вазифалари” ва “Аёлнинг вазифалари”ни Венн диаграммаси орқали ёритиб берадилар. (4-илова) 	<p>Тинглайдилар, савол-жавобларда иштирок этадилар, муҳим чизма ва жадвалларни ўз дафтарларига қайд этадилар.</p> <p>Тинглайдилар, фикрлайдилар. Дафтарда бажарадилар.</p>
3-босқич. Якуний (Фикрлаш босқичи) (10 минут)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мавзу бўйича якуний хулосаларни шакллантиради. 2. Семинар машғулотида муҳокама учун саволлар беради ва уни баҳолаш мезонлари билан таништиради 3. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради. 4. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради. 	Фикрларни ўртоқлашиш жараёнида ўз тасавурларини бошқаларники билан таққослайдилар. Эшитади, аниқлайди

1-илова

“Т-схемаси” усули орқали “Зардуштийлик ва Ислоом динида оила хусусида қандай фикрларни биласиз?”

<u>Зардуштийлик</u>	<u>Ислоом</u>

Шарқ мутафаккирларининг оила хусусидаги фалсафий қарашлари

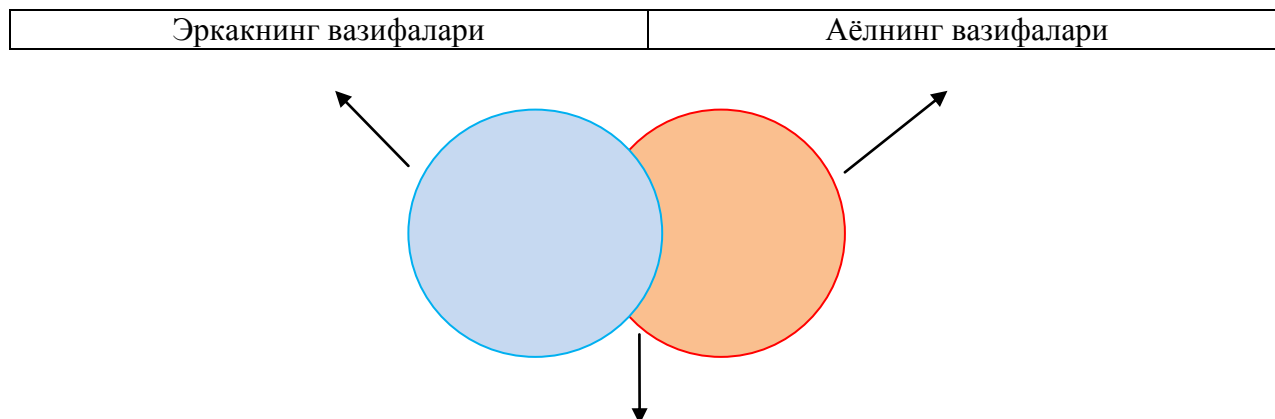
“Синквейн” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Ўқитувчи талабаларга мавзуга оид тушунча, жараён ёки ҳодиса номини беради.
2. Талабалардан улар ҳақидаги фикрларини қисқа кўринишда ифодалашлари сўралади. Яъни, шеърга ўхшатиб 5 қатор маълумотлар ёзишлари керак бўлади. У қуйидаги қоидага асосан тузилиши керак:
 - 1-қаторда мавзу бир сўз билан (одатда от билан) ифодаланади.
 - 2-қаторда мавзуга жуда мос келадиган иккита сифат берилади.
 - 3-қаторда мавзу 3та ҳаракатли билдирувчи феъл билан фойдаланилади.
 - 4-қаторда темага доир муҳокама этувчиларнинг ҳиссиётини ифодаловчи жумла тузилади. У тўрт сўздан иборат бўлади.
 - 5-қаторда мавзунинг моҳиятини ифодаловчи битта сўз берилади. У мавзунинг синоними бўлади.

“Оила”, “Насл” ибораларини “Синквейн” усули орқали ёритиб беринг

4-илова

“Эркакнинг вазифалари” ва “Аёлнинг вазифалари”ни Венн диаграммаси орқали ёритинг.

Хулоса.

Талабаларни Шарқ мутафаккирларининг оила ҳақидаги қарашлари, исломда оилавий муносабатлар масалалари оид назарий маълумотлар билан таништириш ва тасаввурларини кенгайтиришдан иборат эди. Чунки ёшлар мамлакатимиз келажагидир. Оила – жамият таянчи. Ҳар қандай жамиятнинг оиласи мустаҳкам бўлса, демак жамият мустаҳкамдир.

Адабиётлар рўйхати

1. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017й.
2. Шоумаров Ҳ.Б. “Муҳаббат ва оила.” – Т.: Ибн Сино, 1994. - 120 с.
3. “Осново` психология семи и семейного консултирования.” Учебное пособие для студентов вузов. Г` Под общ. ред. Н.Н. Посо`соева.- М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2004.- 328 с.
4. “Психология семейных отношений.” конспект лекций Г` сост. С.А. Векилова. - М.: АСТ; - СПб.: Сова, 2005. - 127 с.
5. “Сотциология семьи.” Учебник Г` Под ред проф. А.И. Антонова.- 2-е изд., перераб. и доп. - М.: ИНФРА-М, 2005. - 640 с. (Классический университетский учебник).
6. Фахр-ул Банот Сибхатуллоҳ қизи. “Оила сабоқлари.” - Т.: Ёзувчи, 1992. - 96б.
7. “XXI аср оиласи концепцияси.” Республика “Оила” илмий-амалий маркази. - Т.: НИСИМ, 2002. - 28 б.
8. Бўриев О. “Ўзбек оиласи тарихидан.” - Т.: Ўқитувчи, 1995. - 128 б.
9. Шайх М.Ю.Муҳаммад Солиҳ “Бахтиёр оила”, Тошкент 2012 йил, Ўз. Республикаси Вазирлар маҳкамаси томонидан нашрга рухсат этилган.
- 10.1. [www. tdpu. uz](http://www.tdpu.uz)
- 11.2. www. pedagog. uz
- 12.3. www. Ziyonet. uz
- 13.4. www. edu. uz
- 14.5. tdpu-INTRANET. Ped

17- МАВЗУ. Меҳнат психологияси.

Меҳнат тушунчаси. Меҳнат психологияси. Меҳнатнинг психологик мазмуни. Меҳнат фаолиятини ўрганиш методлари. Касблар классификацияси ҳақида маълумот. Меҳнат эгасининг шаклланиши.

Амалий машғулотни олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони: 20-25 нафар</i>	<i>Вақти: 2 соат</i>
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1.Меҳнат психологияси. 2.Меҳнатнинг психологик мазмуни. 3.Меҳнат фаолиятини ўрганиш методлари. 4.Касблар классификацияси. 5.Меҳнат эгасининг шаклланиши
<i>Ўқув машғулоти мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
- мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустаҳкамлаб, чуқурлаштиради: -ўз фикрини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш.	- Меҳнат тушунчаси, унинг психологик мазмуни ҳақида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Меҳнат фаолиятини ўрганиш методлари ҳақида тушунтириб беради; - Касблар классификацияси ҳақида маълумот беради.
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	6. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова) 7. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Меҳнат”, “Касб” ибораларига “Кластер” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, Кластер”	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар

	тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (2-илова) 6. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди.	Ҳар бир гуруҳ топшириқни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга яқун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

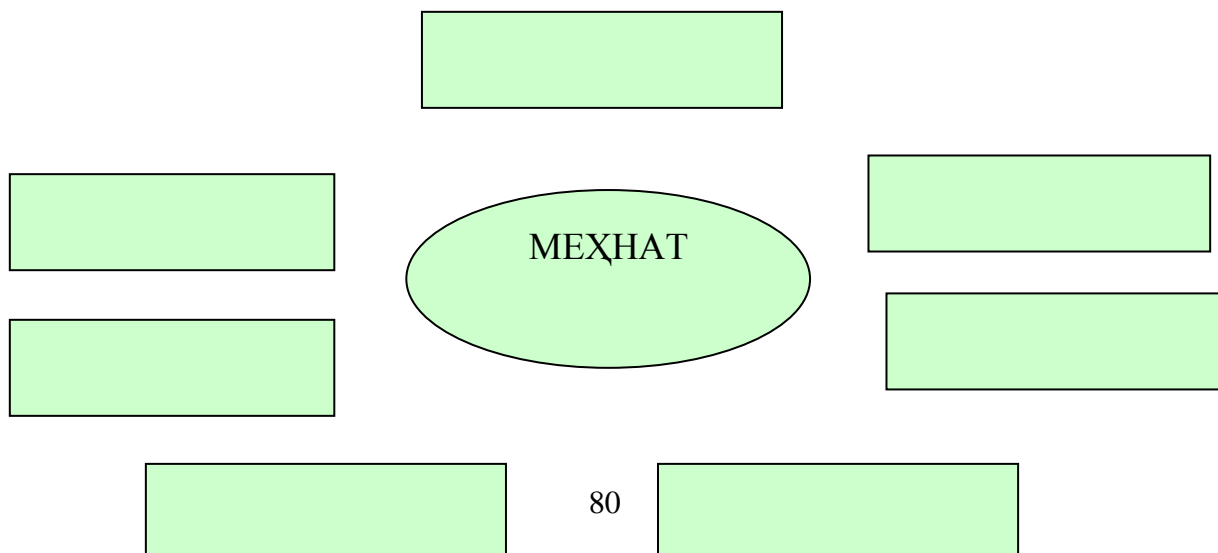
1-илова

“Савол-жавоб” усули

№	Саволлар
1	Меҳнат психологияси ва меҳнат фаолияти психологияси деганда нималарни тушунасиз?
2	Меҳнат фаолияти психологиясининг асосий вазифаларини қандай баҳолайсиз?
3	Меҳнат вазифаларининг самарали амалга ошиши қандай омилларга боғлиқ?
4	Меҳнат фаолиятини ташкил этувчи компонентлар тузилмаси нималардан иборат?
5	Меҳнатнинг психологик мазмуни деганда эътибор нималарга қаратилади?
6	Меҳнат фаолиятини ўрганувчи қандай методлар мавжуд?
7	Профессиография методи шахсдаги қандай хусусиятларни аниқлайди?
8	Профессиограмма қандай тамойилларга кўра тузилади?
9	Меҳнат эгасининг иш юкламаси хусусияти ва меҳнат вазифаларини бажаришига кўра қандай турларга бўлинади?
10.	Касблар классификацияси тушунчасини нима билан изоҳлайсиз?

2-илова

“Меҳнат”, “Касб” ибораларини “Кластер” усули орқали ёритиб беринг

Адабиётлар:

1. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
3. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш-юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й.
4. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й.
5. Каримов И.А. “Маънавий юксалиш йўлида”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
6. Каримов И. А. “Ўзбекистон ХХI асрга интилмоқда”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
7. Абдурахмонов Ф. “Қадимги шарқ мамлакатларида психологик фикрлар тараққиёти”. Т., “Ўзбекистон”, 1995.
8. Абдурахмонов Ф. “Одамлар билан қандай мулоқотга киришиш ва ёндошиш керак”. Т., “Ўқитувчи”, 1996.
9. Каримова В. Ижтимоий психология. Т., «Ўқитувчи», 1994.
10. Каримова В., Акромов Ф. Психология. Т, 2000.
11. Ғозиев Е. Психология. Т, «Ўқитувчи», 1994.
12. www.edu.uz - Вазирлик сайти
13. www.ziyoedu.uz - Вазирлик сайти

**18- МАВЗУ.
Муҳандислик психологияси.**

Техника психологияси масалалари. Муҳандислик психологиясининг предмети ва вазифалари. Техникани инсонпарварлаштириш масалалари. Техник саводхонликни шакллантириш механизми.

Амалий машғулоти олиб бориш технологияси

<i>Талабалар сони:</i> 20-25 нафар	<i>Вақти:</i> 2 соат
<i>Семинар машғулотининг шакли:</i>	Индивидуал топшириқланиш бажаришга асосланган машғулот
<i>Семинар машғулотининг режаси:</i>	1. Техника психологияси масалалари. 2. Муҳандислик психологиясининг предмети ва вазифалари. 3. Техникани инсонпарварлаштириш масалалари. 4. Техник саводхонликни шакллантириш механизми.
<i>Ўқув машғулоти мақсади:</i>	Мавзу бўйича билимларни чуқур ўзлаштиришни таъминлаш.
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
- мавзу бўйича билимлари онгли равишда ўзлаштиришнинг мотивациясини яратади: - мавзу бўйича билимларни мустақкамлаб, чуқурлаштиради: -ўз фикрини баён қилиш ҳамда шакллантириш жараёнини ташкил этиш.	- Муҳандислик психологиясининг предмети ва вазифалари ҳақида фикрлар билдиради ва тушунтиради. - Техникани инсонпарварлаштириш масалаларини ёритиб беради; - Техник саводхонликни шакллантириш механизми ҳақида тушунтириб беради.
<i>Ўқитиш услуби ва техникаси:</i>	Амалий ишлаш усули, баҳс-мунозара, фикр алмашиш муҳокама қилиш.
<i>Ўқитиш воситалари:</i>	Тарқатма материаллар, слайдлар.
<i>Ўқитиш шакли:</i>	Жамоа ва гуруҳларда ишлаш, ҳамкорликда ишлаш.
<i>Ўқитиш шарт шароити:</i>	Техник воситаларни қўллашга мўлжалланган аудитория. Проектор.
<i>Мониторинг ва баҳолаш:</i>	Оғзаки сўроқ, савол-жавоб, таҳлил натижалари.

Амалий машғулотнинг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	Фаолиятнинг мезони	
	Ўқитувчи	Талаба
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Амалий машғулот мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулоти турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	3. Талабаларни машғулоти жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова)	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради

	<p>4. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Инсон машина” ибораларига “Кластер” усулида ёритиб беришлари топширилади. Бунда дастлаб, Кластер” тузиш қондасини талабаларга тушунтиради (2-илова)</p> <p>5. Гуруҳдаги ҳар бир талабага “Тушунчалар таҳлили” методи асосида тарқатма материаллар тарқатилади ва ҳар бир талабадан ўз фикрини баён этиш сўралади (3-илова)</p> <p>6. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди.</p>	<p>Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар</p> <p>Ҳар бир гуруҳ топшириқни бажарадилар, баҳс-мунозара юритадилар, хулоса чиқарадилар ва баҳолайдилар</p>
<p>III. Якуний босқич (10 минут)</p>	<p>1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.</p>	<p>Эшитади, аниқлайди</p>
	<p>2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.</p>	<p>Ёзадилар</p>

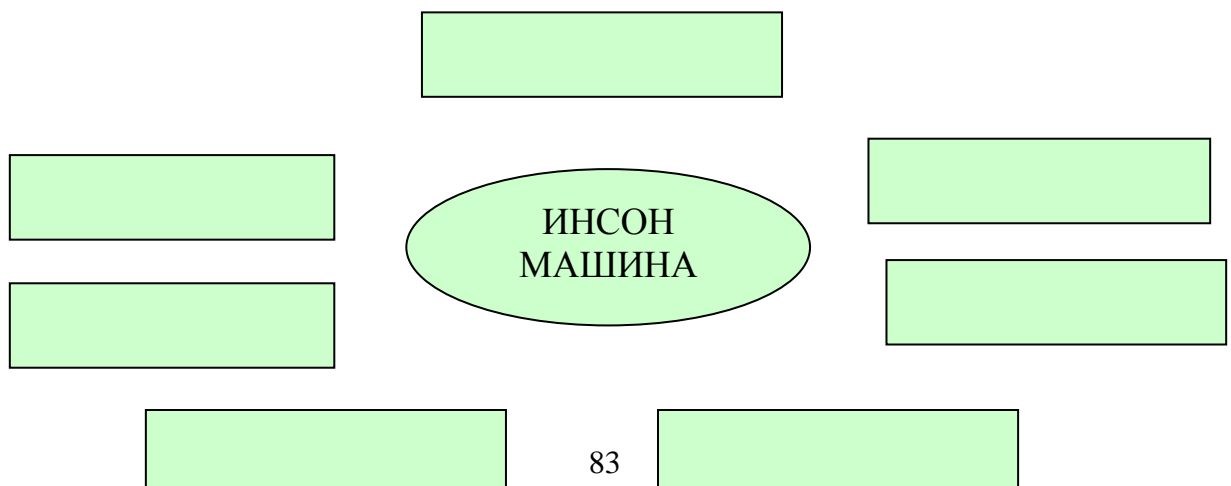
1-илова

“Савол-жавоб” усули

№	Саволлар
1	Муҳандислик психологияси деганда нималарни тушунаси?
2	Муҳандислик психологиясининг мақсади ва вазифалари нимадан иборат?
3	Муҳандислик вазифаларининг самарали амалга ошиши қандай омилларга боғлиқ?
4	Муҳандислик психологиясининг асосий муаммоларини санаб беринг.
5	Антропотсентрик ёндашув қандай ёндашув?
6	Антропотсентрик ёндашув асосида лойиҳалаштириш нечта асосий бўлимдан иборат?
7	Бошқарув объектининг анализ-характеристикаси деганда нимани тушунаси?
8	Ким 1983 йил муҳандисларни ўзига хос хусусиятларини лойиҳалаштириш ва текшириш институтларида ўрганади?

2-илова

“Инсон машина” тушунчасини “Кластер” усули орқали ёритиб беринг

“Тушунчалар таҳлили” методини амалга ошириш тартиби:

Жадвал кўринишида бир томонига мавзуга тегишли тушунчалар келтирилган тарқатма материал талабаларга берилади ва улардан ушбу тушунчаларни изоҳини ёзишлари сўралади.

Қуйида келтирилган таянч ибораларни изоҳланг.

№	Таянч сўзлар	Таърифи, изоҳи
1	Техника	
2	Технология	
3	Мухандислик	
4	Операторлик	
5	Лойиҳа	
6	Бошқарув	
7	“Одам-техника” тизими	
8	инсоннинг иш темпи	
9	Мухандислик психологияси	
10	Антропотсентрик ёndoшув	

Адабиётлар:

1. Ш.М.Мирзиёев “Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2016 й.
3. Ш.М.Мирзиёев “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш-юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гаров”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й.
4. Ш.М.Мирзиёев “Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз”. Т. “Ўзбекистон”, 2017 й.
5. Каримов И.А. “Маънавий юксалиш йўлида”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
6. Каримов И. А. “Ўзбекистон ХХI асрга интилмоқда”. Т., “Ўзбекистон”, 1999.
7. Абдурахмонов Ф. “Қадимги шарқ мамлакатларида психологик фикрлар тараққиёти”. Т., “Ўзбекистон”, 1995.
8. Абдурахмонов Ф. “Одамлар билан қандай мулоқотга киришиш ва ёndoшиш керак”. Т., “Ўқитувчи”, 1996.
9. Каримова В. Ижтимоий психология. Т., «Ўқитувчи», 1994.
10. Каримова В., Акромова Ф. Психология. Т, 2000.
11. Ғозиев Е. Психология. Т, «Ўқитувчи», 1994.
12. www.edu.uz - Вазирлик сайти
13. www.ziyoedu.uz - Вазирлик сайти

